NİHAN KAYA

ama Sizden Değilim

EKSİK PARÇA

ÖYKÜ

NİHAN KAYA

ama Sizden Değilim

Nihan Kaya'nın "En eğlenceli ve okuması en kolay kitabım" dediği *Ama Sizden Değilim*, mizah ve acının iç içe geçtiği öykülerden oluşuyor. Hem birbirlerinden bağımsız hem de birbirlerinin devamı öykülerden.

Münasip Efendi petunyasını kimseye emanet edemediği için intihar edemiyor. Huysuz ihtiyar Münasip Efendi'yle petunyasının maceraları, aynı sokakta yaşayan başka insanların hem eğlenceli hem hüzünlü hikayeleriyle kesişiyor.

"İkide bir 'Ben çiçek sevmem.' diyen siz değil misiniz? Nedir bu petunyaya düşkünlüğünüz?"

"Çiçek sevmem. Hiç sevmem. Ben sadece bu petunyayı seviyorum."

18 TL
KDV'den muaftır.

/eksikparcayayinlari
/eksikparcayayinlari
www.eksikparca.com

9 786257 124195

NİHAN KAYA

ama Sizden Değilim

Eksik Parça Yayınları
Edebiyat/Öykü: 15
Yayın Danışmanı: **Feridun Andaç**

Ama Sizden Değilim
Nihan Kaya
Copyright © 2020, Eksik Parça Yayınları

Yayın Yönetmeni : **Asiye Ademir**
Editör: **Demet Çaltepe**
Sayfa Tasarımı: **Esranur Gelbal**
Kapak Tasarım: **Serkan Cenker**

Baskı ve Cilt: **MY Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.**
Maltepe Mh. Yılanlı Ayazma Sk. No. 8/F Zeytinburnu / İstanbul
mymatbaa34@gmail.com | Tel: 0212 674 85 28

YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 40882
MATBAA SERTİFİKA NO: 34191

Baskı: Temmuz 2020
ISBN: 978-625-7124-19-5

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Eksik Parça Yayınları'na aittir. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Genel Dağıtım: **İKİ A YAYINCILIK VE DAĞITIM HİZMETLERİ A. Ş.**
Gülbahar Mah. Elif Sok. No: 4/A Mecidiyeköy/İstanbul
Tel: 0212 272 45 46 | Fax: 0212 272 45 55
www. ikiayayincilik.com.tr

www.facebook.com/eksikparcayayinlari
www.twitter.com/eksikparcayayin
www.eksikparca.com

Nihan Kaya, Türkçede on dört kitabı bulunan Nihan Kaya, kurmaca eserleri kadar edebiyat, psikoloji ve estetik teori üzerine yazdıklarıyla da biliniyor. 1 Ağustos 1979'da dünyaya geldi. Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünden 2001 yılında mezun oldu. İngiltere'de, University of Essex'teki Psikanalitik Çalışmalar yüksek lisansını Winnicott psikolojisi üzerine yazdığı tezle 2005'te tamamladı. King's College London'da yazdığı doktora tezini *Yazma Cesareti: Acının Yaratıcılığa Dönüşümü* (2013) adıyla kitaplaştırdı. 2005'ten bu yana, psikoloji ve yaratıcılık alanlarında Avrupa ve Amerika'nın değişik yerlerinde konferans tebliğleri sundu, konuşmalar yaptı. *Çatı Katı* kitabı 2004'te Türkiye Yazarlar Birliği ödülü aldı. İngiltere'de Routledge Yayınları'nın Psikoloji serisinden çıkan *Dreaming the Myth Onwards: Revisioning Jungian Therapy and Thought* (2008) ve *The Blazing Sublime: Thresholds and Pathways between Jung and Lacan* (2020) kitaplarının yazarlarından. MEF Üniversitesi Psikoloji bölümünde *Psychoanalysis and Literature I* (Psikanaliz ve Edebiyat I) ve *Psychoanalysis and Literature II* (Psikanaliz ve Edebiyat II) derslerini veriyor. Ayrıca, edebiyat, psikoloji, yaratıcılık gibi alanlarda atölye ve seminerler yürütmekte.

Twitter @nihanka
Instagram @nihanka7
YouTube @NihanKayaOfficial

Romanları: *Kırgınlık* (2017), *Kar ve İnci* (2016), *Disparöni ya da Yaşama Korkusu* (2008), *Buğu* (2006), *Gizli Özne* (2003)
Öykü kitapları: *Ama Sizden Değilim* (2012), *Çatı Katı* (2004)
İnceleme kitapları: *Yazma Cesareti: Acının Yaratıcılığa Dönüşümü* (2013), *Fildişi Kuyu: Psikanalitik Edebiyat Eleştirisi ve Kadın* (2011)
Diğer: *İyi Aile Yoktur* (2018), *İyi Toplum Yoktur: Günlük Hayatta Toplumun Bireyi İstismar Biçimleri* (2019), *Bütün Çocuklar İyidir* (2019)
Çocuk (Hikâye) Kitapları: *Ada Annesiyle Duvarları Boyuyor* (2020), *Otobüsü Kaçıran Şoför* (2020), *Sahiku Çocuklarla Arkadaş Olmak İstiyor* (2020), *Prenses A Uyanıyor* (2020), *Sinderella Elbise Tasarımcısı Oluyor* (2021)

İÇİNDEKİLER

Dokuzu Altı Geçe 7
Kent, Kitap ve Pardösü Yakası 11
Yıldönümü 15
Petunya 17
Pakize 25
Pasaklı 37
Taş Parke 51
Tahir Efendi'nin Tarih Kitapları 59
Yangşao Çömleği 69
Duvar 79
Duvardaki Sarı Leke 81
Michèle'in Geçmişi ve Ayakkabı Dolabı 83
Kız, Kedi ve Paspas 85
Radyo 89

Ama Sizden Değilim Üzerine Söyleşilerden 101
"Biz Diye Bir Şey Yok" 101
"İroninin Altında Her Zaman Başkaldırı Saklıdır" 105

Dokuzu Altı Geçe

Saat sabah dokuzu altı geçiyordu ve tezgahtar kız hiçbir zaman satın alamayacağı kadar pahalı elbiseleri birer birer askıya diziyordu. Ertan altı kere yirmi yediyi hesaplamaya çalışıyordu, Melek Hanım o gün ne pişireceğini düşünüyordu, Ceren saçlarını açık kestaneye mi boyatsın kül sarısına mı bir türlü karar veremiyordu. Saat dokuzu altı geçiyordu ve Melis parmak uçları üzerinde durabilmeyi ilk kez başarıyordu. Selami kuru bir ekmek parçasını çöpten çıkarıyor, spiker cümlenin üçüncü kelimesinde kekeliyor, Nail altın bir yüzüğü Sezen'in parmağına geçiriyordu. Saat dokuzu altı geçiyordu; evlerde kadınlar, sokaklarda kadınlar, balkonlarda kadınlar, köylerde, şehirlerde, kasabalarda kadınlar hararetle yerleri, camları, halıları siliyorlardı.

Saat sabah dokuzu altı geçiyordu ve Alzheimer'dan muzdarip Refika Hanım kırk üç yıl önce bir oğulları olduğunu hatırlıyordu. Ertan avucunu korkakça öğretmeninin sopasına doğru uzatıyordu, Leyla soğanları küp küp doğruyordu, futbolcunun kaval kemiği Opel Astra'nın tekerlekleri altında kırılıyordu. Saat dokuzu altı geçiyordu; camide cemaat, okulda çocuklar, kışlada askerler bir bir sıraya diziliyorlardı. Bebek parmaklarını prize sokmaya hazırlanıyor, Neriman beyazları

çamaşır suyuna yatırıyor, Necati yüz elli gram kuş üzümü tartıyordu. Halit otobüs bekliyordu, Refika Hanım oğlunun ismini hatırlıyordu, bir kadın kayıp çocuğunun kayıp ceketini kuyunun başında buluyordu.

Saat sabah dokuzu altı geçiyordu. Ben seni seviyordum, sense paçaları ökçelerinden uzun o kılıksız adamı. Nevsa göz farları arasından en güzel rengi seçmeye çalışıyordu, hasta uykusuz geçmiş geceden sonra üç yaşındaki oğluna gülümsemeye çalışıyordu, Ali Rıza Efendi romanı altmış yedinci sayfadan altmış sekizinci sayfaya çeviriyordu. Saat dokuzu altı geçiyordu. Heykeltraş taş yığınına gömülü heykelin üstündeki fazlalıkları yontuyordu, Piraye Hanım pencere camının sol kanadının ne kadar tozlandığını fark ediyordu, çok küçük olmayan bir mermi Heval'in küçük beynini deliyordu. Saat dokuzu altı geçiyordu; siyah saçlı Emsal Hanım kocasının ceketinde iki tel sarı saç buluyordu. Ahmet, Refika Hanım'a gülümsüyordu, altı yaşındaki çocuk andımızı ezberliyordu, üç metre otuz santim yüksekliğindeki kamyon üç metre yirmi santim yüksekliğindeki köprüye yaklaşıyordu.

Saat sabah dokuzu altı geçiyordu. Küçük bir kız anne babasının aslında kendi anne babası olmadığını ilk kez işitiyordu, İclal eteğine uygun bir ceket seçiyordu, Serhat dün gece kesilen bacağını bacağı sanki hâlâ oradaymış gibi yokluyordu. Saat dokuzu altı geçiyordu ve bir kadın balkonuna astığı bayrağı düzeltiyordu. Niyazi hangi kireç sökücünün daha ucuza geldiğini hesap ediyor, Hayrettin yemeğindeki domateslerin zarlarını ayıklıyor, araştırmacı yeni bitirdiği kitabın dizin sayfasını diziyordu. Bir adam memleket türküsünü söylerken takılıyordu. Kız son nefesini veren babasının başını kollarında tutuyor, bebeğin ciğerleri oksijenle ilk kez tanışıyor, oğul babasının açılan üzerini örtüyor, bir adam rüyasında kırmızı akan nehirler görüyordu. Saat sabah dokuzu altı geçiyordu ve biz hâlâ aynı nakaratı tekrar ediyorduk.

Saat sabah dokuzu altı geçiyordu. Ben unutma benileri seviyordum, beni unutan kadınsa hercaileri. Genç bir kadın gasilhanede annesinin soğuk ayaklarını sıcak suyla ovalıyor, Semiha yemeğe tuz atıyor, Fevzi diş ipiyle dişlerinin arasını temizliyor, Deniz ipliği iğneden geçiriyor, Metin kanayan dizlerini tuta tuta ağlıyordu. Saat dokuzu altı geçiyordu ve doktor kız altmış gram striknini kendi damarına enjekte ediyordu. Bir çocuk bir binanın yirmi üçüncü katından aşağı düşüyordu. Bir çocuk annesinin ekmeğine sürdüğü peyniri sevmediğini söyleyemiyordu. Bir çocuk yırtık ayakkabısını diğer tekinin altına saklıyordu. Altı yaşındaki kız otuz altı yaşındaki adama durması için yalvarıyordu. Muhsin karşıdan karşıya geçmek için önce sağa, sonra sola bakıyordu. Necmi pantolonundaki tozları silkeliyordu. Tevfik süte su karıştırıyordu. Saat dokuzu altı geçiyordu.

Saat sabah dokuzu altı geçiyordu. Alışveriş merkezinin açıktaki masalarında oturuyorduk. Toplantı yapan bir grup iş adamı olduğumuz pahalı takımlarımızdan, dizüstü bilgisayarlarımızdan, oturuşumuzdan, konuşmamızdan; her halimizden belli oluyordu. Üstü başı yırtık, ağzı burnu pis bir çocuk yanımıza yaklaştı. Kendisi gibi pis, buruşuk bir paketi uzatarak "Selpak ister misiniz abi?" diye söze başladı. Saat dokuzu altı geçiyordu. Çocuğu fark eden bir görevli koşarak yanımıza geldi. "Dışarı, çabuk!" diyerek çocuğu kolundan tuttu, bir nesneyi itekler gibi itekledi. Saat dokuzu altı geçiyordu ve kalbim nefesimin içinden atmaya başlamıştı. "Nasıl alıyorsunuz bunları içeri?!" diye sertçe azarladım, çocuğu sertçe azarlayan üniformalıyı. Sesim korkumu bastırmak ister gibi yüksek çıkmıştı. Ama kalbim pahalı ceketimin altında hâlâ küt küt atıyordu.

Saat sabah dokuzu altı geçiyordu. Bir çocuk annesinin peynir sürdüğü ekmeğini tabağında bırakıyordu. Ertan parmaklarını sızla-

yan avuçlarına sıkı sıkı bastırıyordu. Feriha on sekiz yıl önce öldüğünü sandığı oğlunun gözlerine ilk kez bakıyordu.

Saat dokuzu altı geçiyordu. Gözlerimin önünden bir sokak çocuğu geçiyordu. Hırpanî kılıklı çocuğu jilet gibi ütülü, kusursuz takım elbisemi düzelterek örtmeye yelteniyordum. Saat dokuzu altı geçiyordu ve hâlâ aynı pis çocuk olmadığımı tekrarlıyordum kendime. Çocuğu bir fark eden oldu mu korkusuyla etrafa kaçamak bakışlar fırlatıyordum.

Saat dokuzu altı geçiyordu. Ertan'ın sızlayan avuçları, benim sızlayan tabanlarım, sefalet, pis çocuklar; her şey değişiyordu. Bense hâlâ kendimi sana beğendirmek için nafile uğraşıyordum. Saat dokuzu altı geçe, kim bilir kaçıncı kez kaçtığı yetiştirme yurduna yine yaka paça yakalanıp getirilen, üzerindeki sayısız dayakları, hakaretleri, perişanlığı seni orada gördüğü anda unutan kimsesiz bir çocuğu hatırlıyordum. Gayrisafi millî hasılanın bu sene ne kadar yükseldiğini kendimden emin bir sesle tekrarlıyordum ve seni tabanları dayaktan sızlayan pasaklı bir çocukken sevdiğim gibi seviyordum.

Mayıs 2010

Kent, Kitap ve Pardösü Yakası

Ah Bedia, bilsen bu kent ne çok sıkıyor beni. Kalabalık caddelerde ona buna çarpıp duruyorum. Yemeğin tadına varabilmek için sofrada pamuk tıkıyorum kulaklarıma.

Çok korkuyorum ben bu kentte Bedia. Bana yazdığın mektupları bulup alacaklar diye zarflarından hiç çıkarmıyorum. Gece beni heyecandan uyandıran şiirlerimi kimse anlamasın diye harf harf kodluyorum kâğıtlara. Annemin ördüğü siyah eldivenlerim var ya; annemin beyaz parmaklarını kimse görmesin diye hep cebimde taşıyorum onları. Çöplerimi on parçaya bölüp on ayrı mahalleye atıyorum.

Ah Bedia, bilsen ne çok üşüyorum bu kentte. Üşüdüğümü anlamasınlar diye saçlarımı hep sıfıra vurduruyorum. Dün parkta küçük bir kız gördüm; gülüşü aynı seninki gibiydi. Seni sevdiğimi anlamasınlar diye sırtımı çevirip oturdum ona.

Bedia bilsen nasıl ölüyorum bu kentte. Her yanımı sensizlikler kaplıyor; küçük sahil kasabalarının tenha kitap tezgâhlarını arıyorum. Kitaplarla yalnız kalamıyorum Bedia ben bir türlü bu kentte. Dizi dizi raflar, bitmez kalabalıklar, yazar kasalar her yerde aramıza girip duruyor. Kitapçılara uzun pardösülerle girip çıkıyorum. Yakamı yukarı çekip boynumu iyice örtüyorum, başıma geçirdiğim şapkaları burnuma kadar indiriyorum, karanlık gözlükler takıyorum. Bükülerek yürümeyi, bakışlarımı herkesten öteye kaçırmayı hiç ihmal etmiyorum. Hatta her ihtimale karşı bir gazete taşıyorum koltuğumun altında. Birinin yanıma yaklaştığını fark ettiğimde hemen açıp, okuyormuş gibi yapıyorum. Ama ne yapsam olmuyor işte! Etraftaki herkesi atlattığımı sanıp heyecandan tir tir titreyen ellerimi kıyıda bir rafta tozlu bir kitaba nihayet uzattığım anda genç bir kızı bitivermiş buluyorum yanıbaşımda. "Buyrun efendim," diyor kız, "Ne istemiştiniz?". "Hiç, hiçbir şey!" deyip tekrar kaldırıyorum yakamı. Arkama bakmadan kaçıp uzaklaşıyorum oradan. Gözlerimi durup durup tavana, orada bir şey arıyormuş gibi uzakta bir noktaya çevirmeyi unutmuyorum kaçarken.

Ah Bedia, hele o fuarları, o kocaman kitap fuarları yok mu bu kentin, bilsen nasıl çileden çıkıyorum! Hep "Gitmeyeceğim!" diye söz veriyorum kendime. Ama binlerce kitabın varlığı mıknatıs gibi çekiyor oraya beni; inan olsun dayanamıyorum. Günlerce dolaşıyorum önce kitap fuarlarının etrafında. "Girmeyeceğim içeri!" diye tekrarlayıp duruyorum kendime deliler gibi. Ama ne yapsam olmuyor işte; sonunda yine kalkık yakam, eğik şapkam, koyu renk gözlüklerimle fuarın kapısında bekliyor buluyorum her seferinde kendimi. Yapamıyorum Bedia. Ah Bedia, ah, o fuarlar nasıl öldürür insanı bilmezsin sen. Çılgına dönüyorum onca kitap arasında; elimden hiçbir şey gelmiyor. "Buyrun beyefendi" sözleri dört bir yandan kuşatıp duruyorlar çevremi, saldırıyorlar; bırakmıyorlar bir türlü yakamı. Seninle kitaplarımızı çimenler

üstünde karıştırdığımız günleri ne yapsam bulamıyorum. "Elinizdeki yazarın son eseri," diyorlar, "Nasıl bir şey bakmıştınız, yardımcı olalım," diyorlar, "Bakın bunu okudunuz mu, baskı üstüne baskı yapıyor," diyorlar, "Yeni çıkanları görmek ister misiniz?" diyorlar; diyorlar da diyorlar. Tüm zillere basıp kaçan bir çocuk olmak istiyorum. Aklımı başımdan alan bir kitap gördüğümde koltuğumun altına sıkıştırdığım gazeteyi tuttuğum gibi yere fırlatıyorum. Arkasından ben de atıyorum kendimi yere. Bu arada gözüme kestirdiğim kitabı kaşla göz arasında paltomun altına saklayıp yapraklarını standın altında alelacele çevirmeye çalışıyorum. "Beyefendi, ne yapıyorsunuz orada?!" diyorlar. "Lenslerim! Lenslerim düştü, bulamıyorum!" diye söylenerek bir yandan garip el kol hareketleri yapıyorum. Galiba kimse inanmıyor söylediklerime; gözlükle lensin bir arada takılamayacağını sanırım herkes biliyor. "Beyefendi, kalkın, biz yardımcı olalım size," diyorlar. Duymamış gibi yapıyorum. Daha da kapanıyorum yere. Sonra bir fırsatını bulunca yine şapkamın altına saklanıp kalabalığın arasına karışarak hızla kaçıyorum.

Ah Bedia, bilsen; ben bu kentte sensiz ne çok sıkılıyorum.

Nisan 2004

Yıldönümü

Bilsen şimdiden nasıl heyecanlanıyorum Bedia. Yarını düşündükçe içim içime sığmıyor. Bir düşün, tam kırk üç yıl olmuş seninle evleneli. Birlikte geçirdiğimiz her yılı, her saati bir kuyumcu gibi işleyip boynuna takmak istiyorum. Her kıvrımını tasarladım eserimin. Gel gör ki marangozum diye gülüyorlar bana.

Hani o çok beğendiğin dikiş makineleri vardı ya; paramız yok diye alamamıştık. Ne zamandır unutmuştum onları. Geçen gün bir baktım, yenileri çıkmış. Öyle senin özendiklerin gibi de değil; binbir marifeti var bu yenilerinin. Hemen üç ayrı renginden üç tane sipariş ettim bizim eve. Hem de fabrika için olan, en kocamanlarından. Dükkandaki çocuk "Abi, küçücük evin neresine sığdıracaksın bunları?" demez mi! Haddini derhal bildirdim terbiyesize. "Sana ne!" diye bağırdım; "Sana ne! Param var ki alıyorum! Derdi sana mı kaldı?!".

Neymiş efendim, evim küçükmüş. Sen sakın korkma Bedia. Ölsem o evden çıkıp da başka yere taşınmam. Cesedim bile öyle ağır olacak ki tüm mahalleli sürükleye sürükleye ancak çıkarabilecek beni o evden. Ölürken bile sırf gideyim diye gözümün içine bakan komşu-

larıma inat mıh gibi çakılacağım salonun baş köşesine. Sonra kolaysa kaldırsınlar gavur ölüsü bedenimi. Bayramda harçlık vermiyorum diye surat asan o zibidiler bile ter dökecek tabutumu taşırken. Bir de öyle pis kokacağım ki bir an önce götürelim yıkansın diye acele edecekler. Beni yıkayan adama kat kat fazla bahşiş vermek zorunda kalacaklar. Bunlara zırnık koklatacağımı da sanma sakın. Mezar taşımı bile aralarında para toplayıp yaptıracaklar. Geride kuruş bırakmayacağım. Abimin, ölümümü hevesle bekleyen, bayramdan bayrama öldüm mü diye arayan torunlarını da sevindirmeye hiç niyetim yok. Neyim var neyim yoksa tutuşturduğum odunlarla birlikte sobada yakacağım bir bir. Sonra evin altını üstüne getirsinler isterlerse.

Bilirsin, ben öyle çiçek falan sevmem. En sevdiğin ağaçların fidesini sipariş ettim bizim çiçekçiye. Özellikle de gölgesi serin olanlardan. Bir de kamyonet tuttum. Yarın erkenden sana geleceğim o fidelerle. Her birini ayrı bir yanına, itinayla dikeceğim.

Allah vere de o mendebur suratlı mezarcın yine bir sorun çıkarmasa.

Eylül 2009

Petunya

Yarın karşıdan karşıya geçerken önce sağa sonra sola bakmayı unutayım, tesadüf eseri büyük bir kamyon beni ezip geçsin diye planlıyorum. Ya da dalgınlığıma gelsin, hiç adetim olmadığı halde banyoda ekmek kızartma makinesini açık unutuvereyim. (Halbuki hiç unutmam.) Hizmetçimin de tam o saatte pazara gideceği tutsun. Azrail'in işi yok ya, yarın evdeki bütün fişleri aynı prize takayım, sigorta nasıl olduysa devre dışı bulunsun. Karakol bozması evimdeki o dört yangın söndürücünün dördünü de boşalttıkları, üstüne üstlük telefon kablolarını da kestikleri için mahalledeki çocukları suçlayayım. Her birinin babasına önceki akşamdan bir mektup yazmış ama siyatiğim azdığından henüz postalayamamış olayım. Mektuplar vasiyetnamemle birlikte yazı masamın üstünde bulunsun. Tepedeki tarlayı yıllar önce büyük yeğenime söz vermiş olduğumu yalanlayayım.

Daha türlü planlarım var. Hepsi birbirinden güzel. Ne var ki şu narin petunyaya kıyamıyorum. Bana bir şey olsa, hizmetçim olacak o kazulet kadın benim hassas petunyamı iki güne öldürür, sonra da yapraklarını acımadan yolup yemeğe atar. Şimdi bir organik yemek hastalığı peyda oldu; ot çiçek ne bulurlarsa şifa niyetine zıkkımlanıyorlar. Ne

zamandır gözlüyorum, bizim kadının da petunyada gözü var. Ortalığın tozunu alırken kaşla göz arasında ikide bir petunyayı süzüyor. İçinden petunyanın tadını merak ettiği, petunyayı gördükçe ağzının sulandığı, bakışlarının durup durup şehlalaşmasından belli. Aklına petunya düştükçe gözleri kayıyor. Nitekim bir gün hiç lüzumu yokken kuşburnunun soğuk algınlığından böbreğe, mesaneye kadar ne kadar çok şeye iyi geldiğinden söz açtı. Aradan birkaç gün geçmemişti ki bu sefer fesleğenin faydalarını sayıp dökmeye girişti. Dün kuşburnu, bugün fesleğen; bunları söyleyen yarın da petunyayı kaynatıp suyunu süzmenin, yapraklarını çorbaya, salataya karıştırmanın ne bulunmaz nimet olduğunu anlatmaya kalkar. Papatya çayı, ıhlamur çayı, yasemin çayı derken günde on çeşit çaya saldırıp duran, her bir nebatın çayını yapan insan elbet petunya çayının da tadını merak eder. Yamyam karı! Dünyanın bütün nimetleri etrafını sarmış hazır beklerken o gözünü benim minik petunyama dikiyor. Halbuki onun dişinin kavuğuna gitmez benim petunyam. Ama açgözlü insanı doyurmak zor. Hevesini alana kadar rahat etmeyecek. Olan da zavallı narin petunyacığıma olacak.

Ben de inadına maaşına zam yapmıyorum işte. Arabam olmadığı halde artan benzin fiyatlarını, tuttuğum takımın bu sene küme düşmesini bahane ediyorum. Zaten niye zam yapayım; ilk günden beri para çalıyor kadın benden. Kıyıda köşedeki paralarım yavaş yavaş eksiliyor. Ben de kıyıda köşede neyim varsa hepsini kaldırdım, bulamayacağı bir yere koydum. Onun yerine bir miktar seçip oturma odasındaki kanepenin altına bıraktım. Yazıktır, nafakası birden kesilmesin diyerekten. Ama alışkanlık oldu, şimdi her cuma sektirmeden aynı yere para bırakıyorum; akşam gelip kontrol ettiğimde paranın yerinde yeller esiyor. Bir süre sonra bu durum aramızda bir tür anlaşmaya dönüştü. Artık bir cuma da kanepenin altını boş bıraksam kadın gelip benden hesap soracakmış gibi geliyor. Cuma sabahları uyandığımda ilk iş "Aman

unutmadan gidip şu parayı bırakayım, sonra bir aksilik çıkmasın." diyorum kendime. Hem, maaşına olmasa da kanepenin altına bıraktığım miktara altı ayda bir düzenli olarak zam yapıyorum. Herhalde zamdan o da memnun olacak ki maaşının artmamasına pek sesini çıkarmıyor. Zaten ayrıyeten ne diye maaş veriyorum onu da bilmem. Oldu olacak verdiğim paranın hepsini kanepenin altına bıraksam da böyle iki kere uğraşmasam diye de geçmiyor değil aklımdan. Halihazırda her hafta yaptığımız gibi ben parayı sessizce kanepenin altına bıraksam, o sessizce oradan alsa, aramızda maaş lafı artık hiç konuşulmasa fena mı olur? Böyle açıkta bırakmak ayıp olacaksa zarfa da koyarım parayı. Bir karışıklık olmaması için üstüne bizim kadının adını da yazarım gerekirse.

Zaten herkesin gözü paramda. Bir an önce ölüp gideyim diye gözümün içine bakıyor hepsi. Öksürsem akıllarından "Kanser mi acaba?" diye geçirip hevesleniyorlar. "Dede, bir doktora görünsen?" deyip duruyorlar. Güya sağlığımla ilgilendiklerinden. Peh! Hiç doktora teslim olacak göz var mı bende?! Muayenehaneden adımımı atsam bir yolunu bulup tımarhanaye kapatır bunlar beni, bilmiyor muyum? Mallarıma üşüşmek için akbaba gibi tetikte bekliyor hepsi. Hele o tepedeki tarla için birbirlerine girerler. Küçük yeğenin o beş yaşındaki sıpası bile geçen gün kalkmış, "Gözlerin kanlanmış dede." diyor utanmadan. Akılları sıra beni hastaneye yollayıp tarlaya konacaklar. Hep o babası olacak haydut söyletiyor bunları ona, fark etmiyorum sanki. "Sağlıktan!" diye bağırdım ben de çocuğa; "Bol bol kırmızı et yiyorum, ondan oluyor!"

Yaşamakta benim de gözüm yok, ama petunyama kim bakacak? Petunyamı gözüm arkada kalmadan emanet edebileceğim bir insan evladı bulsam, geçen ilk trenin önüne kendim atacağım kendimi. Gel gör ki kimselere güvenemiyorum. Evi, tarlayı satıp parasını pe-

tunyama bakmayı taahhüt eden ilk insana hibe etmeye dünden razıyım; ama ben öldükten sonra petunyayı kenara atıp kendi keyiflerine bakmayacakları ne malum? Çocukların, yaşlıların, hayvanların bile emanet edilebildiği kurumlar var da petunyaların neden yok? Devletin bu işe bir el atması lazım.

Ağabeyimin çiçek bozuğu suratlı küçük torunu ziraat fakültesini kazanınca biraz umutlanır gibi oldum aslında. Ne yapıyor ne ediyor diye dört yıl uzaktan bu çocuğu takip ettim. Fakülteye gidip hocalarına, arkadaşlarına bile sormaya kalktım. Ama dışarıdan her şey pek âlâ görünse de iş oturup karşılıklı konuşmaya varınca güven vermiyor bu çocuk bana. Mezun olunca "Diplomanı getir." dedim, "Bakalım hakikaten de ziraatçi mi çıktın?" Aldı getirdi. Işığa tutup baktım, "ziraat mühendisi" yazıyor. Birkaç soru sordum, iyi kötü cevapladı.

"Benim bir petunyam var," dedim; "Benden başka kimse bakamıyor."

"Petunya en zahmetsiz çiçek," dedi. "Niye bakamasınlar?"

"Zahmetsiz olur mu; bir kere hep kireçsiz suyla, hatta mümkünse yağmur suyuyla sulamak gerekiyor. Çiçeklerine hiç su değmemesi lazım. Ama yapraklarına haftada bir kez su püskürtülmeli. Tabii kireçsiz su. Hele sıcak, kuru havalarda bu püskürtme gece gündüz yapılmalı. Sürekli nemli tutulmalı, yoksa tomurcukları tümüyle kuruyor."

"Dedeciğim, nereden uyduruyorsunuz bunları? Sizin anlattığınız açelya bakımı. Petunyayı sert rüzgardan koruyun, fazla karanlıkta, fazla susuz bırakmayın, yeter."

"Sen bana kendi petunyamı mı öğretiyorsun?! Benimki bu dediklerimi yapmazsam hemen solar, bir daha da açmaz. Çok narin bir çiçek benimki."

"Halbuki gayet sıradan bir petunya gibi görünüyor. İnanın bana, petunyalar o kadar da narin değillerdir."

"Zevzek! On yıllık petunyamın ne kadar narin olduğunu sen nereden bileceksin?! İki üç saat bile evden ayrı kalamıyorum ben bu petunya yüzünden. O kadın dışarı çıkmamı fırsat bilip pencereleri açsa petunya hemen boynunu büküyor. Hem pencere kenarına konulması gerekiyor hem de fazla güneş almaması. Daha çok güneş alması gereken aylarda da sıcakta kalmamalı. Ayrıca, aydınlık ama güneş ışığıyla teması olmayan bir yer olmalı konulduğu yer. Petunya soğuğu seviyor diye kışın sadece belli günlerde sobayı yakıyorum, o da benim o kazuletle birbirimize giriyoruz diye. Neymiş efendim, üst üste iki kabanla temizlik yapılmazmış da, ben cimriymişim de... Peh! O günlerde arkadaki soğuk odaya götürdüğüm halde küskün küskün bakıyor petunya bana. Eski yerine yerleştirdikten sonra da bir süre yüzü gülmüyor üstelik. Nemi çok seviyor, ben de mutlu olsun diye bizim kazulete her gün çarşaf nevresim yıkattırıp evin içine astırıyorum. Bizimki bir mızmızlanıyor ki sorma. Yok tek bir adam her gün nevresim değiştirir miymiş, yok dışarıda bahçe dururken evin içine boydan boya çamaşır asıldığı nerede görülmüş, yok nevresimden çarşaftan hiçbir şey görünmezken ona ev süpürtmek saçmalıkmış... Heveslenmesin diye bahçedeki çamaşır iplerini birer birer kestim, çamaşır direklerini de kazmayı salladığım gibi yamulttum. Evdeki nemden soğuktan romatizma ağrılarım azıyor her gün, ben hiç şikayet ediyor muyum?!"

"Sizin romatizmanız yok ki?"

"Olmasın, sana ne! Bende romatizma çıksa sevineceksin galiba? Turp gibiyim çok şükür! Elli altı yaşında bir adama göre maşallahım var."

"Elli altı mı?!"

"Lafımı kesme. Kerkenez! Benim petunyam rüzgarı sevmese de açık havayı seviyor. Durgun günlerde dışarı çıkarayım istiyorum, ama çalınır diye korktuğumdan çıkaramıyorum."

"Yapmayın Allah aşkına, her yerde bulunan, alelade, ucuz çiçeklerdir petunyalar. Kim ne yapsın sizin petunyanızı? Hem, anlamadı-

ğım şey, ikide bir 'Ben çiçek sevmem.' diyen siz değil misiniz? Nedir bu petunyaya düşkünlüğünüz?"

"Çiçek sevmem. Hiç sevmem. Ben sadece bu petunyayı seviyorum. Ama herkes düşman petunyama. O kadın, mahalledeki çocuklar, kediler... Bir an boş bıraksam parçalayacaklar çiçeği."

"Diyelim ki dediğiniz doğru. Kapısı penceresi sürekli kapalı bir eve kediler nasıl girsin? Üzerlerine su sıkıyorsunuz diye kedilerin sizi sokağın başında görür görmez köşe bucak kaçtığını bana kendiniz anlatmıştınız. Hayvancağızlara siz saldırıyorsunuz. Onlar petunyanıza hiç saldırmamış ki."

"Mahal vermemişim de ondan. Bıraksam çoktan saldırmışlardı."

"Çocuklara yaptığınıza ne demeli? Toplarını alıp kaçıyormuşsunuz."

"Bıraksaydım da topları camı kırıp petunyama mı gelseydi?! Hem ben toplarını alıp saklayabildiğime göre zaten pencere camından girmiştir topları. Yoksa yaşlı bir adamım; bu halimle çocuklarla top koşturacak halim yok ya?"

"Koşturmuyormuşsunuz ki. Sokağa girdiğinizde toplarını alıp, yaklaşanın kafasına bastonla vuruyormuşsunuz. Sonra da evinizin kapısında durup hepsine kahkahalarla gülüyormuşsunuz. Peki ya topu parça parça doğrayıp yine o kahkahayla pencereden önlerine atmanız? Hiç yakışıyor mu sizin yaşınızda bir adama?"

"Yalandır. Doğru bile olsa, iyi ki yapmışım. Evimin önünde top oynama hakkını kim vermiş onlara? Asıl sen, -nereden deden oluyorsamdede dediğin adamla böyle hesap sorar gibi konuşmaya utanmıyor musun? Muşmula suratlı! Karşında doksan sekiz yaşında bir büyüğün var."

"Doksan sekiz mi?"

"Lafımı kesme! Boyun uzamamış ama dil pabuç kadar maşallah. 'Dedeciğim' deyip, 'efendim' deyip karı gibi kırıtmakla da gözümü boyadığını sanma sakın. Bunların hepsinin numara olduğunun bal gibi farkındayım ben. Senin gözün de tarlada, bilmiyorum zannetme."

"Hangi tarlada?"

"Tepedeki."

"O çorak arazi parçası mı?! Allah'ın kuş uçmaz kervan geçmez sapa yerindeki o verimsiz, bakımsız, küçücük yeri kim ne yapsın?! Bir işe yaramaz, satsanız satılmaz. İşte şimdi güldürdünüz beni!"

"Hah! Bu numaralara karnım tok benim. Aklınca ben ölmeden değerinden ucuza kapatmaya çalışıyorsun tarlayı ama yemezler. En değerli mühendislere baktırdım; altın değerinde o tarla."

"Nasıl bir değeri olabilir o sefil yerin Allah aşkına?! Kim ister orayı? Hem kim oraya tarla diyor, otuz metrekare değil mi orası?"

"Küçük olabilir ama kıymeti çok. Ağzımdan laf almaya çalışıyorsan avucunu yalarsın."

Gördüğün gibi Bedia, şimdiki gençlerde saygı, terbiye hak getire. Her lafa bir cevap... Petunyama bakar diye güvendiğim bu oğlan da hayırsız çıktı. Bizim bir çocuğumuz olsa bunlar gibi mi olurdu ya? Hep şımartılmaktan, boş bırakmaktan edepsiz oluyor şimdiki çocuklar. Biz muhakkak özveri ve disiplinle eğitirdik çocuklarımızı.

Dün baktım benim kazulet kadın yine göz ucuyla petunyayı süzüyor. İçeri girdiğimi fark edince hemen kaçırdı bakışlarını. Onu kanepeyi kaldırıp atmakla tehdit etsem petunyama bir daha yan gözle bakmaya cesaret edebilir mi acaba?

Giderek daha çok soğuyorum bu dünyadan. Petunyam olmasa, petunyayı bana sen emanet etmiş olmasan, her şeyi bırakıp şimdi uzanacağım yanına.

Eylül 2009

Pakize

Dört gündür yine pencereden beni izliyor. Aklı fikri bende. Sözde petunyasına bakmak için penceredeymiş. Peh! Torunumun o fingirdek kızı çocuk doğurmakta fazla acele etmiş olabilir, ama caminin mihrabı sokağa çıktım mı etrafı hâlâ şöyle bir titretecek kadar yerinde, bilmiyor muyum? Gün geçmiyor ki cazibemden etkilenen bir edepsiz peşime takılmasın. Dün yirmi yaşlarında bir genç üç sokak boyunca beni sinsice takip etti. Sonunda dayanamayıp çantamı geçirdim kafasına. Aklı sıra kendisini polisten kurtaracak ya, "Nine, n'apıyorsun?!" diye feryat ediyor. Saçından tuttuğum gibi zabıtanın önüne attım. Evladım, boylu poslu, ağzı burnu hokka gibi de bir delikanlı; ama ben de iffetli bir hanım olarak kimseye kolay pabuç bırakmayacağımı göstermeliyim, öyle değil mi? Yoksa mahallede hakkımda laf çıkar Allah muhafaza.

Çocuk polise "Hiçbir şeyden haberim yok, bu teyze durup dururken bana saldırdı." deyip duruyor. Sözde benden o şikayetçiymiş! Bir de diyor ki, "Tabii ki arkasından yürüyeceğim. Teyzenin hızına yetişmeye nallı eşek lazım!"

"Memur bey evladım, görüyorsun ben ufacık tefecik, aciz, ihtiyar bir kadınım, dedim. Nerede bende o kadar hızlı yürüyecek derman? Bir bu delikanlının boyuna posuna bakın, bir de bana."

"İnanmayın memur bey," diye atıldı edepsiz; "Ben ömrümde bu kadar küçük adımlarla bu kadar seri yürüyen bir başka insan evladı görmedim. Teyzeyi incelemeye almalılar. Bakın güçlü kuvvetli bir insanım, beni buraya sürüklemesine mani olamadım. İnanılır şey değil, ama atom karınca gibi mübarek."

Allah'tan zabıta beyefendi oğlum mantık sahibi bir insandı da bana hak verip edepsizi kapkaca teşebbüs şüphesiyle karakola götürdü. Çeksin orada cezasını. Delikanlı için üzüldüm, ama ne yapalım, her kuşun etinin yenmeyeceğini de öğrenmesi lazım. Ben bunun gibilere mahal bıraksam bana hiçbir gün rahat vermezler, hayatım zindana döner.

Ama bunlar yüzünden eve tıkılacak halim yok ya! Tabii ki gezip eğleneceğim. Nitekim hiçbir gün evde oturmam. Geçenlerde mahallenin yaşlı kadınları aradılar, "Bu gece mukabele için toplanıyoruz," dediler.

"Cumartesi gecesi mukabele mi olur," diye söylendim. "Hiç cumartesi gecesi evde oturduğumu gördünüz mü siz?! Tabii ki gelmem. Çıkıp gezeceğim."

Hele cuma cumartesi akşam oldu mu takar takıştırırım, iki dirhem bir çekirdek giyinip en işlek eğlence mekânlarının yolunu tutarım. Mesela Şişli'nin, Beyoğlu'nun pırıltılı sokaklarını dolaşırım, o aşüfteler, muhabbet tellalları nelerle ziftleniyor, nasıl eğleniyormuş, sefahat, rezillik nerelere varmış şöyle iyice bir bakarım. Semtteki sokakları tek tek boydan boya arşınlamadan hayatta eve dönmem. Prensip olarak bu yerlerin hiçbirinde oturmam, neymiş ne değilmiş dışarıdan teftiş ederim. Bu kuralı bir tek kapısında şu koca koca

adamların beklediği, içerisi de görünmeyen yerleri merak ettiğimde bozdum. Kapıdaki izbandutlara her derde deva tarçınlı kekimden götürdüm, "Evladım, torunum içeride. Kaç saat oldu gelmedi. Merak ediyorum. Şu cep telefonlarını kullanmasını da bir türlü öğrenemedim ki... Beni bir içeri alıversen." dedim. Vicdansız haydutlar. "Teyzeciğim, mümkün değil. İçeri sadece belli kimseleri alabiliyoruz." dediler. Açtım ağzımı yumdum gözümü. "Sen Letafet Teyze'ni nasıl olur da tanımazsın!" diye bağırdım, "Küçükken az mı bezini değiştirdim ben senin, dayak yiyip sümüklerin aka aka ağladığında kucağımda avuttum! Şimdi büyüdün buraya bekçi oldun da Letafet Teyze'ni tanımazlıktan mı geliyorsun?! Seni annene şikayet edeyim de gör gününü!" Tabii hemen özür diledi, elimi öptü. İçeride görülmeye değer pek bir şey yokmuş gerçi ama en azından merakımı gidermiş oldum.

Her yerde var bu terbiyesizlerden. Yaşlılara saygı kalmadı artık. Markette açıktan sattıkları pastaların tadına bakıyorum, hani almaya değer mi diye; hemen üzerime geliyorlar.

"Teyzecim, yedin bitirdin pastayı, beş kuruş vermeden gidiyorsun!"

"Sen buna pasta mı diyorsun? Berbat olmuş, bir de üzerine para mı vereceğim?!"

"İyi ki de beğenmemişsin. Hepsini sildin süpürdün ama."

"Aa, tadına bakmak da mı suç oldu? Tadına bakmadan nasıl bileceğim güzel olup olmadığını? Manavlar koskoca karpuzu kesiyorlar, hiç mi görmedin? Kuruyemişçiler sattıkları fındıkları, cezeryeleri ikram ediyor, sen bir kıytırık pastayı mı konuşuyorsun?!"

"Ninem sen tadına bakmıyorsun ki; koca şeyi indirdin midene, çekip gidiyorsun!"

"Delinin zoruna bak! Minicik bir kadınım, görmüyor musun? Benim yaşımda bir kadın bu vücutla nasıl yer o pastanın hepsini?"

"Valla o vücudun neresine sığdırdın bilmem ama kaşla göz arasında yuttun hepsini, görmedim sanma! Kâğıdını atıp gidiyorsun şimdi de."

"Utanmıyor musun babaannen yaşında kadına iftira etmeye, terbiyesiz! Seni zabıtaya şikayet edeyim de gör gününü!"

Artık yaşlıları kimse istemiyor. Yedikleri bile herkesin gözüne batıyor. Utanmasalar belli bir yaştan sonra insanları eskiden hastalara yaptıkları gibi götürüp bir uçurumdan aşağı atacaklar. Halbuki kimseye zararı olmayan, mini minnacık bir kadınım, kuş kadar midem var, yine de herkesin gözü yediklerimde. Ellerinde olsa hiçbir şey yedirmeyecekler bana. Restorana oturup iskender söylüyorum, garson gözlerini koca koca açıp "Siz mi yiyeceksiniz iki porsiyonun hepsini," diyor.

"Şunun şurasında tabağa iki lokma iskender koyup getireceksin, onu da bana çok mu görüyorsun?!"

"Hayır efendim, öyle demek istemedim."

"Herkese servis edersin ama sıra bana gelince iş değişir, değil mi?"

"Hayır, ne demek."

"Ben anladım, anladım. Bu yaşta birinin burada ne işi var, otursun evde ibadet etsin diyorsun sen. Mümkün olsa tabela asacaksın 'Yaşlılar girmesin, girerlerse de yemesin.' diye."

"Estağfirullah, hiç olur mu öyle şey."

"Sus! Çok gördüm ben senin gibilerini. Büyük bir bardak taze sıkılmış portakal suyu istiyorum bir de."

"Tabii. Şey... İskenderinizi tereyağlı mı istersiniz?"

"Tabii ki tereyağlı isterim, iskender tereyağsız yenir mi hiç?! Ama sizin tereyağından alacağım azıcık gıdada bile gözünüz var!"

Sadece barlar, marketler, restoranlar mı, müşteri çekmek için türlü numaralara kalkışan mağazalar bile yaşlıları görmek, onlara mal satmak istemiyor. "Şu elbiseye bakmıştım." diyorum, hemen; "Kime göre olacaktı?" diye soruyorlar.

"Burada benden başkası var mı? Tabii ki kendime bakıyorum. Bu yaştan sonra kendime elbise alamaz mıyım? İlle de başkalarına mı hediye almam lazım?"

"Yok tabii, ama..."

"Beğenemediniz beni galiba?"

"Tabii ki hayır... Fakat, mesela üst katta size daha uygun modellerimiz var."

Bu yaşta üst kata çıkamayacağımı biliyorlar, ondan yapıyorlar. İstiyorlar ki içeri hiç girmeyeyim. Nitekim bed seslerine bakmadan kapıdan her gireni aldıkları popstar yarışmasında da böyle yaptılar. Sırf yaşım biraz kemale ermiş diye, suratıma fezadan düşmüş yabancı bir cisimmişim gibi aval aval baktılar, sonra da defaatle, "Gerçekten siz mi yarışacaksınız?" diye sordular.

Halbuki sesim bülbül gibi. Ayrıca hâlâ alımlı, hâlâ bakımlıyım. Besbelli beni çekemiyorlar. Ben de inadına her gün en ince çoraplarımı çekip ayağıma topuklu ayakkabılarımı geçiriyorum, benden genç herkese nispet yapar gibi sokaklarda genç kız çevikliğiyle turluyorum.

En büyük zevkim de şehri oradan oraya dolaştıktan sonra kocamın mezarına gitmek. Kocasının mezarını benim kadar sık ziyaret eden bir kadın daha yoktur. Herkes sanıyor ki kocama muhabbetimden. Ne münasebet! Ömrümü çürütmüş o ahlaksıza kalkıp bir de dua okuyacak halim yok ya! Şöyle dönüp üstümü başımı, boynumdaki bileğimdeki altınları gösteriyorum, gezip dolaştığım yerleri sayıyorum,

"Oh olsun sana Hüsnü Efendi," diyorum; "Sen misin beni gençliğimde eve mahkum eden! Yattığın yerde çatla da patla! Sen orada yatarken şehrin altını üstüne getirdim ben bugün! Kız kardeşimi görebilmek için beni ancak yalvarta yalvarta gönderdiğin Vefa'da salına salına gezip boza içtim, senin önünden geçmeme bile izin vermediğin eğlence fuarına girdim, bakışları aynı sana benzeyen o ayı kuklasını iki kez alnının ortasından bir kez de burnundan vurup kocaman bir Pembe Panter kazandım, atari salonunda üç el araba yarışı oynadım, langırtta iki oğlanı tartakladım, üstüne bir de kumarda dört genci söğüşledim. Ohh! Hani senin aile yadigârı deyip üzerine titrediğin, bana gün aşırı kaynamış karbonatlı suyla yahut beyaz benzinle sildirdiğin eski saat koleksiyonun var ya; hepsini eskiciye verdim gitti! Parasıyla da evi 'Hayatta olmaz!' dediğin o cart pembeye boyattım. Annenin el emeği göz nuru işlemelerini de kaldırıp attım, bilesin! Bak tırnaklarıma; senin 'Görürsem gözlerini oyarım!' dediğin renkli ojeler! Güzellik salonuna gittim, hem manikür hem pedikür yaptırdım, üzerine de saçlarımı boyattım. Bana yüzünü göstermeyip de yosmalarla harcadığın o kıymetli paralarının hepsi şimdi benim cebimde; gönlümden geçtiğince harcıyorum, en olur olmaz işlerle de çarçur ediyorum. Hani sen mıhçıktılığından 'israftır' diye bahane edip bana o altın bileziği almamıştın ya; şimdi on parmağımda on ayrı pırlantayla geziyorum."

Hüsnü'yle konuştukça içim açılıyor, rahatlıyorum; ben bu adamı en çok mezarda seviyorum. Ne var ki körolasıca gitmeden başıma beş tane bela bıraktı; bir türlü beni rahat bırakmıyorlar. Kapıdan kovsam bacadan girecekler. Bir dertleri de bitmiyor. Ben yıllarca bunların pinti babalarının kahrını çektim, şimdi anca rahat etmişken elimde avucumdakileri de onlarla paylaşacak değilim ya! Hüsnü gençliğimi zaten bu çocukları bana birer birer musallat ederek yedi, bari yaşlılığımda biraz kendimi düşüneceğim. Ben öldükten sonra ne halleri varsa görsünler.

"Anneciğim," diyor oğlum, "Nasıl hatırlamazsın, hani babam o daireyi en son mühendis bir çifte kiralamıştı."

"Hatırlayamadım evladım."

"Yahu, anne, şehrin göbeğinde dayalı döşeli kocaman daire nasıl unutulur, çatlatma insanı!"

"Bilmem ki... Çıkaramadım."

"Fesüphanallah... Ama anne, sen sadece o daireyi değil, babamın ne kadar malı mülkü arsası varsa ne hikmetse hiçbirini hatırlamıyorsun, hiçbirinin de tapusunu bulamıyorsun! Olacak şey mi Allah aşkına?!"

"Yaşlılık zor, evladım. Unutuyorum işte."

"Ya sabır! Hani sen babama 'Orayı da benim üzerime yap Hüsnü. Nasıl olsa bunların hepsi benim çocuğum değil mi; sana bir şey olsa ben zaten neyim var neyim yok onlara vermeyecek miyim?' deyip durmuyor muydun? Babamın bütün tapularını böyle diye diye birer birer üzerine geçirtmedin mi? Onu da mı hatırlamıyorsun?!"

"Hatırlayamadım çocuğum."

"Anne, bak, gerçekten zor durumdayım. Satıyor musun babamın mallarını teker teker ne yapıyorsun anlamadım, ama biraz insaf et. Ben senin öz evladın değil miyim? Hiç değilse birazcık para çıkar ver bana."

"Bende para ne arasın evladım? Olsa vermez miyim hiç?"

"Yapma anne, sen kirli çıkısındır. Şimdi sallasak üstünden neler dökülür kim bilir... Hiç mi yok kenarda köşede bir şeyin?"

"Nasıl olsun yavrum? Yürürken ağrıyor diye dizlerime sardığım paçavraya bile yetmiyor param; eski kıyafetlerimi kesip bağlıyorum."

"Geçen gün seni Bebek'te üstü açık bir araba sürerken görmüşler ama. Nereden çıktı o araba?"

"Benzetmişlerdir çocuğum. Ne gezer bende öyle bir araba?"

"Magazin programındaki Reyna'da şampanya patlatırken çekilen görüntüler de sana ait değil o zaman?"

"Değil tabii çocuğum. Ne işim var benim bu yaşta öyle yerlerde? Akşamleyin Kuran'ımı okuyup erkenden yatıyorum ben."

"Peki. Kocaman evde bir başına oturuyorsun. Madem kiradaki daireleri ne yaptın söylemeyeceksin, kendi evimizi kiraya verelim. İzin ver düze çıkana kadar bir süre sende kalalım o zaman."

"Yaşlılık çok zor oğlum. Başım hiç gürültü kaldırmıyor. Çocuk sesine gelemiyorum, kusura bakma."

"Çocuğumuz mu var anne? Evde tek çocuğumuz var, o da kazık kadar adam. Yirmi yaşında."

"Sen de benim gibi elli üç yaşına gelirsen anlarsın. Bütün sesler baş ağrısı yapıyor."

"Seni o ecnebi bateristin konserinde gece yarısı alkış tutarken bulduğumuzda ağzın kulaklarındaydı ama! Hem sen nasıl elli üç olursun Allah aşkına; ben kırk beş yaşındayım!"

"Erken evlendirdiler."

"E ağabeyim var?"

"Baban, rahmetli, hemen çocuğumuz olsun diye ısrar etti, yavrum. 'Daha küçüğüm,' dedim, dinlemedi."

"La havle... Hawaii'ye ne zaman gittin, anne? Elinde kokteyl, arkadaşlarınla plajda çektirdiğin fotoğraf internette dolaşıyor."

"Hawaii'ye nasıl gideyim oğlum, buradan karşı bakkala zor gidiyorum. Ben Hawaii nerede onu bile bilmem. Fotomontajdır."

"Dolabındaki Hawaii etekleri, çekmecenden çıkan Havana puroları da mı montaj?"

"Onlar hediye. Geri mi çevirseydim? Kusura bakmayın oğlum, yine başım tuttu, yatacağım ben artık."

"İyi ama saat daha sekiz bile değil!"

"Akşamları böyle erken yatıyorum ben. Halim kalmıyor. Sen de yetmiş üç yaşına gel, anlarsın."

Bıktım bunlardan be! Biri gidiyor öteki geliyor. Hüsnü'nün çocukları değil mi, "yok"tan, "başım ağrıyor"dan anlamıyorlar. Alacağın olsun Hüsnü, yattığın yerden bile beni bu yediğin nanelerle uğraştırıyorsun! Hepsi de babasının kopyası. Hele bir de iş babalarını özlemle yad etmeye gelince, offf, gemi bir azıya alıyorlar ki görmeyin gitsin, cinlerim iyice tepeme çıkıyor o zaman! İçimden her birinin kafasına süpürgenin tersiyle vurmak geçiyor ama Allah'tan ince yaratılışlı bir kadınım, "Muayyen günümdeyim." deyip yolluyorum. Biraz yüz versem çoluk çocuk torun torba hepsi başıma tebelleş olur bunların. Ne ikide bir arayıp hal hatır sormaları bitiyor ne bayram ziyaretleri. Bir şöyle kafamı dinleyemedim. Hep o azgın Hüsnü'nün marifetleri bunlar. O da "yapma", "etme"den anlamazdı. Hepsi Hüsnü'ye benzeyen oğullarım olacağına bir tane bana benzeyen kızım olsaydı ne olurdu sanki? Şimdi kuaföre beraber giderdik.

Her hafta olduğu gibi yine kuaförün yolunu tutmuş bunları düşünürken rastladım Pakize'ye. Hep kızımda olmasını hayal ettiğim gibi uzun sarı saçları, cin gibi bakan gözleri, top atılsa oynayacakmış gibi görünen kıvrak bir bedeni vardı. Makûs talihi de benimkine benziyor olmalı ki aynı benim Hüsnü'ye benzer üç kedi, kızcağızı istemediği halde çekiştirip duruyordu. Pakize, "Gidin başımdan." der gibi miyavlıyor, kendini savunuyor, ne var ki zavallı kızım üç kedinin üçüyle birden başa çıkamıyordu. Hemen şemsiyemi kaldırarak kızcağızı rahat bırakmayan kedilerin kafalarına birer birer indirdim. Pis erkek kediler anında kaçıştılar. Saçı başı dağılmış, toza toprağa bulanmış Pakizeciğim minnettar bakışlarını yüzüme dikip miyavladı.

Pakize'yi kucakladığım gibi kuaföre beraberimde götürdüm.
"Bu benim kızım," dedim. "Onu da yıkayıp tarayın."
"Letafet Hanımcığım, Van kedisi değil ki bu; nasıl yıkayalım?"

"Aa, ama ben kaç senelik müşterinizim sizin; bir kedi yıkayacak kadar da hatırım yok mu?"

Olurdu olmazdı derken Pakize'yi bir yolunu bulup zaptettiler; kızım pirupak olunca güzelliği de ortaya çıktı. Bana meç, ona röfle yaptırdık. Sonra Pakize'ye Akmerkez'den bilumum tokalar, kurdeleler ve süslü bir de tasma alındı. Çemçük ağızlı satıcılar kediye tasma takılmayacağını iddia etseler de kırmızı kadifeden tasma Pakize'ye pek yakıştı, kızım pelerinli Çizmeli Kedi'ye benzedi. Sonra Pakize'yi bir kebap lokantasına götürdüm. Ne var ki Pakize önüne ne getirildiyse dönüp bakmadı. Kızımın vejetaryen rejime meyyal olduğuna hükmedip sebze yemeklerinden birer birer sipariş ettiysem de onlar da kâr etmediler. Kızımı doyuramayan şef aşçıyı bir güzel azarlayıp lokantadan ayrıldım.

Dönüşte piyasada ne kadar kedi maması varsa hepsinin en nadidelerini toplayıp eve götürdüm. Bunlar da işe yaramadı. Tövbemi bozup kendi marifetlerimi kullanarak nefis ev yemekleri pişirdim; ama Pakize en usta aşçıya taş çıkartacak yemeklerime de burun kıvırdı. Gecenin bir körü Gülümser Hanım komşuma gidip torununun bebek mamalarından bir fincan istedim. Yok, Pakize hiçbir şeye ağzını sürmedi! Ne verdiysem sadece koklamakla yetindi.

Ertesi gün veterinerin yolunu tuttum. Ama veteriner ne çıkarıp önüne koyduysa Pakize onlara da yan bakmadı.

"Ne diyeyim bilmiyorum," dedi veteriner. "Kedinizin yemeyişinin tıbbi bir yanı yok. Yemek seçiyor, o kadar. Yediği bir şeyler olsa gerek, ama nedir bilemem."

"Veteneriner Bey oğlum, kızımın hamile kalma korkusuyla yemekten kesildiğinden şüphe ediyorum. Ne yana gitsek erkek kediler

gözleriyle yiyip bitiriyorlar yavrumu. Şu işi kökünden çözsek de hamilelik gibi dertleri olmasa."

"İyi ama teyzeciğim, bu kedi dişi değil, erkek!"

"Daha neler! Ayol görmüyor musun, tek ayak üzerinde kırk şekilde oynuyor bu kedi. Nasıl erkek olur bu?!"

"Oynuyor moynuyor, ama basbayağı erkek işte. Renkli tokalarla süsleyince dişileşmiyor."

Dangalak veterinere Pakize'nin erkek olamayacağını bir türlü kabul ettiremedim. İstanbul'daki veterinerlerin hepsi aklını kaçırmış! Pakize'yi arka arkaya ne kadar veterinere götürdüysem hepsi de aynı yanlışta ısrar edip durdular. Sersemler. Pakize'nin kuyruğunun ucu bile dişi. Erkek kedi hiç böyle kırıtarak yürür mü? Oturması kalkması, her şeyi aynı ben!

O akşam Pakize'yle bizim eve yaklaşmıştık ki kız bir anda ortadan kayboldu. Ne tarafa gitti diye dönüp dolaşırken bir de ne göreyim, ağzında petunya yapraklarıyla çıkıp gelmez mi! Münasip Efendi'nin kıymetli petunyasını parçalamış, hiç görmediğim bir iştahla midesine indiriyor!

Gidip çiçekçiden en güzel petunyaları satın aldım. Ama yok, bizimkinin gözü bir tek Münasip Efendi'nin petunyasında! Münasip Efendi o biçimsiz petunyasını artık neyle besliyorsa bizimki petunyayı pencerede görünce aklı çıkıyor, evde kapıları camları tırmalıyor. Zor zaptediyorum. Açlıktan kuruyacak yavrucak, tek çaresi o mendebur Münasip'in pasaklı çiçeğinde.

Tabii Münasip o akşam dayandı kapıma. "Evinizde saklayıp koruduğunuz o kedi petunyama saldırdı," diyor.

"Ne münasebet efendim. Size sorsak herkes petunyanızın peşinde zaten. Evinizde fareler cirit atıyor, Pakize onları yakalamak niyetiyle girmiş evinize. Sızlanıp duracağınıza evinizi farelerden temizlediği için teşekkür etmelisiniz Pakize'ye!"

"Gelin de zavallı petunyamın halini görün. Başından iki dakika ayrıldım, bir de döndüm ki güzel çiçeğimin yerinde yeller esiyor! O meymenetsiz aç kedi aralık pencereden içeri sızıp petunyama çullanmış; zavallıcığı acımadan kemirmiş, lime lime etmiş. Beni görünce korkup kaçtı. Madem kedi sizin, sahip çıkın!"

"Sizin derdiniz kediyle değil. Aşikar ki siz kapımı çalıp bana kur yapabilmek için kediyi bahane ediyorsunuz. Yoksa ne zararı var yavrucağın size?"

"Pes! Neyine kur yapacağım senin be kadın!"

"Niyetinizi biliyorum efendim. Aylardır pencereden gizli gizli gözlüyorsunuz beni."

"Sizin adınız Fetanet değil Futûnet olmalıymış! Pis kadın!"

"İsmim Fetanet değil efendim. Kaç kere söyleyeceğim, Letafet."

"Metanet matanet, fark etmez. İki türlü de mendebursun işte."

Dört gün oldu ki bir an pencereden ayrılmadı. Aklı fikri bende. Yarın Pakize'yi yine petunyasının üzerine salayım da görsün gününü.

Mayıs 2010

Pasakli

Evde herkesin bir sırrı var. Mesela babaannem. Sofrada etrafı kolaçan edip kimsenin bakmadığından emin olunca dolmaları kaşla göz arasında ağzına atıyor. Babam ablamın satın aldığı pahalı şampuanlar azaldıkça içlerini köşedeki bakkaldan getirdiği şampuanlarla doldurуyor. Doldururken şampuan şişesini bana tutturuyor. Ablamın para biriktirip aldığı yüz temizleme jeli yerine sıvı sabun doldururken de ben yardımcı oluyorum. "Bu güzel ambalajlar sadece para oyunu." diyor babam bana bir yandan; "Pahalısı ile ucuzu arasında aslında hiçbir fark yok. Olsaydı ablan bu yaptığımızı fark etmez miydi?" Ablamın şampuanı da yüz temizleme jeli de iki yıldır bitmiyor. Ablam galiba gerçekten de hiçbir şeyin farkında değil. Ama saçları bir türlü şekle girmiyor, cildi de çabucak kuruyor diye şikayet edip duruyor.

Evde herkesin gizli işini paylaştığı insan olmak çok zor. Ne zaman istemedikleri bir şey olsa bana yaptırıyorlar. Üniversiteyi uzakta okuyan büyük ağabeyim aradığı zaman telefonu kimse açmak istemiyor. Babam anneme "Sen cevapla," diyor, annem babama "Hayır, sen." Babaanneme dönüyorlar, o "Ben hayatta açmam. Bana hiç bakmayın." deyip sırtını çeviriyor. Ablamla küçük ağabeyim odadan kaçıyor. Bir

ben kalıyorum. "Hiçbirimiz yokuz." diyor babam. Mecburen telefonu açıp, herkes adına birer birer yalan söylüyorum ağabeyime. Babaannem banyoda, annemler misafirliğe gitti, ablamla Altan ağabeyim arkadaşlarındalar diyorum. Ne zaman gelecekleri belli olmaz diyorum. Geçen sefer aradığında telefon bozuktu, ondan açamadık da diyorum.

Büyük ağabeyim Fatih çok sinirli. Herkes ondan korkuyor. Babam, babaannem bile. O evden içeri girince herkes üstüne başına çekidüzen veriyor. Babam en yumuşak sesiyle "Nasılsın evladım?" diye soruyor. Ağabeyim "iyi" deyince "Aman, aman, iyi ol..." diyor fincancı katırlarını ürkütmekten korkar gibi titrek bir sesle. Fatih ağabeyim "Bizim şu çay ocağına gittim bugün," diyor. "Kirayı artık bana gönderecekler. Okulda biraz daha para gerekiyor, o yüzden böylesini daha uygun gördüm."

"Tabii oğlum, iyi yapmışsın," diyor babam aynı duyulur duyulmaz, titrek sesle. Başka bir şey daha diyecek gibi oluyorsa da sonradan vazgeçiyor, susuyor.

"Zaten çok bir şey değildi, umursamazsınız diye düşündüm. Ondan size sormadım."

"Tabii, tabii," diye mırıldanıyor yine babam.

"Baba, dükkanda veresiye ile mal mı veriyorsunuz?"

"..."

"Öyle dediler. 'Alın gidin, gelecek ay ödersiniz.' diyormuşsunuz."

"Allah Allah... Öyle mi olmuş... Bir iki kez olmuştur belki. Bir yanlışlık olmuş. Söylerim, bir daha yapmazlar."

"Bu devirde yapılacak iş mi?"

"Değil tabii, değil. Haklısın oğlum. Ben konuşurum dükkandakilerle."

"Konuş tabii. Kağıt, senet, bir şey almadan mal teslim edilir mi hiç?"

Fatih ağabeyim ne söylerse söylesin bizimkiler hep alttan alıyorlar. O eve girmeden önceki halleriyle ağabeyimin karşısındaki halleri çok farklı. Allah'tan ağabeyim tatile geleceği günleri önceden haber veriyor. O gelmeden önce evde hep büyük bir hazırlık oluyor. Bir kere Fatih ağabeyim eşyalarına dokunulmasına deli oluyor. Odasında herhangi bir değişiklik fark ederse öfkesinden küplere biniyor. Ama yokluğunda ablam ağabeyimin müzik disklerini, Altan ağabeyim de vücut geliştirme aletlerini, gitarlarını dolaptan çıkarıyorlar. Fatih ağabeyim geleceğini söylediği günlerde ise bunları hiç dokunulmamış gibi apar topar yerlerine yerleştirmekle uğraşıyorlar. Ağabeyimin şehirden ayrıldığı akşam ise evde büyük bir eğlence oluyor. Ablam müzik disklerini çıkarıp disk-çalara takıyor, disk-çaların sesini sonuna kadar açıyor. Bir yandan sevinçle hoplayıp zıplıyoruz, dans ediyoruz, bir yandan da ağabeyimin dolaplarını, masasının üzerini boşaltıyoruz. Altan ağabeyim Fatih ağabeyimin döner koltuğunu alıp kendi odasına götürüyor, sonra bıraktığı tişörtlerini kendi üzerinde deniyor. Annem, babam, babaannem de ağabeyimin Eskişehir'e gittiği gün derin bir nefes alıyorlar. Babam, "Dünya varmış, üzerimden büyük bir yük kalktı." diyor. Annem "Bir iki ay daha gelmez, rahat ederiz." diyerek onun sözlerini tamamlıyor. Fatih ağabeyimin gittiği akşam evde herkes huzurlu bir uyku uyuyor.

Annem ağabeyimin erkenden evlenmesini istiyor, eğer evlenirse sinirleri yatışırmış. Annem terzilik yaptığı Ayla ablayı pek beğeniyor. Fatih ağabeyim belki evde olur da geldiğinde Ayla ablayı görür diye Ayla ablanın elbisesini dört aydır bitirmiyor. Elbise tamam hale gelmeye yaklaştıkça annem yeni bir iş çıkarıyor. "Elbiseye biye eklesek çok güzel olur," diyor, "Cep kapakları koysak çok yakışır," diyor; diyor da diyor. Annem elbisenin yakasını tam üç kez değiştirdi. Elbiseyi bozup

bozup yapıyor. Ayla ablanın sade, günlük bir elbise yaptırmak üzere getirdiği kumaşı şimdi çarsamba pazarına döndü. Annem Fatih ağabeyim Ayla ablayı görmeye yanaşmadıkça elbisenin üzerine çarpraz brit eklemeyi, nakış işlemeyi bile teklif etti. Bence Ayla abla da durumun farkında, ama elbisesi giderek güzelleşiyor diye sesini çıkarmıyor. Ama Fatih ağabeyim annem ne zaman Ayla ablanın adını ansa onu azarlayıp susturuyor. Ne olacak, annem elbiseyi ne zaman bitirecek bilmiyorum, ama elbiseye aksesuar satın almaya gitmekten artık tabanlarım aşındı.

Annemin bilmediği şey, Fatih ağabeyimin Ayla ablayla zaten görüşüyor olduğu. Fatih ağabeyimi geldiği günlerde Ayla ablayla sarmaş dolaş halde çarşıda pazarda görüyorum. Eve gittiğimde ise annemi bu kızı Fatih'e nasıl bir yolunu bulup gösteririz diye saçını başını yolar halde buluyorum.

İnsanlar evlendikten sonra eskisi kadar çok konuşmuyorlar. Fatih ağabeyim de evlenince babam gibi sessizleşecek. Fatih ağabeyim kendisine soru sorulmadığı halde hep konuşuyor, ama babam kendisine sorulanları bile cevaplamıyor. Babam konuşmadığı için de soruları hep bana soruyor annem. Yaz tatilinde beni hep babamın yanında durayım da ne yaptığını göreyim diye dükkana yolluyor. Babam nereye giderse peşinde olmamı sıkı sıkı tembihliyor. Akşam eve gidince beni bir köşeye çekiyor:

"Bugün telefon açtım, dükkanda yoktunuz yine. Nereye gittiniz?"

"Aynı yere."

"Tapu dairesine mi?"

"Evet."

Annem dudaklarını ısırıyor, sonra peki deyip beni başından savıyor. Sofraya oturduğumuzda artık dudaklarını ısırmıyor annem.

Sakince gülümseyerek tabaklara yemek koyuyor, sonra tabii bir şekilde babama dönerek soruyor:

"Günün nasıl geçti Faruk?"

"Aynı işte. Her zamanki gibi."

"Bütün gün dükkanda mıydın?"

"Evet."

"Hiçbir yere çıkmadın mı?"

"Yok."

Annem soruları nasıl gelişigüzel soruyorsa cevapları aldığında da aynı tabiilik içinde susuyor. Yüzüne bakıyorum; hiç şaşkın, kızgın görünmüyor. "Makarnana sos ister misin hayatım?" diye soruyor. Ama ertesi gün annemi telefona sarılmış bulduğumda yine yüzüne bakıyorum, sofradaki o sakin, her şeyi olağan karşılayan halinden eser bulamıyorum. Annem hararetli bir öfkeyle konuşuyor da konuşuyor:

"Ben bunun bir işler karıştırdığını biliyordum zaten. Son zamanlarda pek bir neşeli. Yine tarla alıyor bu. Bana pazar için çıkarıp üç kuruş veremiyor, ama tarla alacak parayı bulmuş maşallah. Sıkışığım deyip duruyor yine, neden sıkıştığı belli oldu. Dikişten kazandıklarımı bile lazım diye elimden aldı. Meğer paraların yeri çoktan hazırmış. Allah doyursun onun gözünü toprağa. Tapuları istifleyecek diye bir gün yüzü görmedim evlendiğimden beri. Cebine üç kuruş geçti mi toprağa yatırıyor bu adam. Allah ıslah etsin onu. Çoluk çocuk perişan halde yaşıyoruz, o gidiyor elinde avucunda ne varsa tarlaya döküyor!"

Annem babamın karşısına geçtiğinde nasıl bunlardan hiçbirini söylemiyorsa babam da dükkan haricinde bir yere gittiğimizde anneme bununla ilgili tek kelime etmememi tembihliyor. "Aramızda kalacak, anlaştık mı?" diye soruyor; "Anlaştık." diyorum. Akşam annem "Nereye gitse haberim olacak, tamam mı?" diyor, "Tamam." diyorum.

Babamın yine üst üste tapu dairesine gidip de sonunda dairede biraz uzun kaldığı bir akşam annem yüzünde yine aynı sakin tebessümle yemekleri servis etti, sonra babama dönerek "Bugün sanki pek mutlusun Faruk," dedi.

"Öyle mi? Yoo."

"Seni sevindirecek bir şey mi oldu?"

"Yok canım. Her şey aynı. Bildiğin gibi."

Annem yine hiçbir şey demedi. Ama ertesi sabah beni bir köşeye çekti:

"Hani dün gittiğiniz yerden bir kağıt aldınız ya, bugün o kâğıdı alıp bana getir."

"Olur."

"Kimse görmesin ama."

"Peki."

O gün babamın dosyaları arasından kâğıdı çıkarıp gizlice anneme götürdüm. Annem bana üç dilim sıcak kek verdi. Dükkana döndüğümde babam fellik fellik aldığım kağıdı arıyordu. Derken annem dükkana geldi. Dikeceği elbise için kumaş kestirecekmiş.

"Hayrola, bir şey mi kaybettin Faruk?" diye sordu.

"Yok."

"Bir şey arıyor gibisin."

"Bir evrak lazım olmuştu da, dosyalara bakıyorum."

"Önemli bir şey olsa gerek."

"Yok. Değil."

"İyi. Bulamazsan da sorun etmezsin o zaman."

Annem adeti olmadığı halde o gün dükkanda oturup çay üzerine çay içti, bir türlü gitmek bilmedi. Babam arada bir dayanamayıp dosyaları yokluyor, ama nedense renkten renge giriyordu. Annemse hoşnut bir tebessümle hep babamı izliyordu. Sonunda kalkıp gitti, ama babam ortalığı altüst ettiği halde kağıdı bulamadı.

O akşam Fatih ağabeyim Eskişehir'den eve geldi. Hiç yapmadığı bir şey yapmış, bize hediye getirmiş: Bir köpek! Karmakarışık, upuzun tüylerinden yüzü gözü görünmeyen, yampiri yampiri yürüyen, kesik kesik havlayan, ufacık tefecik bir hayvan.

"Bu bir ev köpeği," diyor ağabeyim. "Bunu evden dışarı çıkarmayın."

Annemin yüzü bir anda sanki kırmızı ya da mor kesildi. Ama annem pek bozuntuya vermemeye çalıştı.

"Sen daha iyi bilirsin oğlum," diye mırıldandı, "ama köpek dediğin, evde olur mu?"

"Bu sizin bildiğiniz köpeklerden değil. Çok özel bir cins. Asil bir hayvan."

"Hiç mi dışarı çıkmayacak?"

"Yalnızca dolaştırmak için, ama ancak düzgün, asfalt yolda yürüyecek. Ayakları toza toprağa değmemeli. Yol düzgün değilse kucağınızda taşıyın."

"Bahçede dursa daha iyi değil yani, öyle mi?"

Sanırım annem "Bahçede dursa olmaz mı?" demek istiyor, ama söyleyemiyor.

"Gezdirmeye çıkartabilirsiniz, ancak eve girer girmez muhakkak yıkayın. Hassas hayvan; öyle kire pasa gelemez."

Ağabeyim köpeğe yapılması gerekenleri sayıp döküyor. Annemle babam ağızları açık bakakaldılar. Hem duydukları akıllarına pek yatmamış gibi hem de seslerini çıkarmadan dinliyorlar.

Galiba Fatih ağabeyim bu köpeği hepimizden daha çok seviyor. Beni hiç böyle sevip okşadığını görmedim. Gidene kadar köpeği yanından ayırmadı. Köpeği her gün yıkamamızı, veteriner kontrollerini ihmal etmememizi, aşılarını yaptırmamızı tekrar tekrar tembihleyip durdu. Giderken bana "Kont'u sana emanet ediyorum," dedi. "Sen benim buradaki gözüm, kulağımsın. Kont'a iyi bakıldığından emin ol. Her gün arayıp soracağım, ona göre."

Ağabeyim köpeğe Kont diyor, ama o gittikten sonra evdeki herkes ona Pasaklı demeye başladı. Zira Pasaklı evdeki her yere adını söyleyince annemin ağzıma biber sürdüğü şeylerden bırakıyor, bulduğu ayakkabıları yiyor, toplu yatakları bozup üzerlerinde yuvarlanıyor, çarşafları çekiştiriyor, koltuğu kanepeyi dişliyor, ne bulursa kırıp döküyor, girdiği her yeri darmadağın ediyordu. Pasaklı biz yemekteyken birden masaya atlıyor ve masayı dağıtıveriyordu. Pasaklı'nın ayakkabıdan sonra en çok sevdiği şey kağıt yemekti. Bu yüzden evde kağıt kitap namına ne varsa toplayıp kapalı bir yere kaldırmak zorunda kaldık. Pasaklı bir keresinde ablamın okula gitmeden önce masasında bıraktığı ev ödevini bile yedi. Öğretmeni ablama zayıf vermiş; ablam bütün gece ağladı.

Pasaklı'nın annemle babamın odasında kuytu bir yere saklanıp da onlar uyuduktan sonra yataklarına sıçradığı gece ipler koptu. Gecenin bir vakti annemle babamın çığlıklarına uyandık. Babam Pasaklı'ya "İt!" diye bağırıyor, annem "Yeter artık," diyordu; "Artık bir dakika daha tahammül edemeyeceğim bu hayvana evde!"

Pasaklı'yı bahçeye atıp ev kapısını üzerine kilitlediler. Hayvancağız bütün gece kapının önünde uludu durdu. Sabah açılan kapıdan içeri girmeye teşebbüs ettiyse de babam hiç acımadan Pasaklı'ya tekmeyi bastı.

"Bu iti almayacaksınız eve!" dedi.

Pasaklı'nın eve girmesini asıl istemeyen annemdi. Ama Pasaklı bahçede bütün gece tozun toprağın içinde yuvarlanmış. O kadar pis görünüyordu ki annem korktu. "Fatih onu bu halde görürse nasıl hesap vereceğiz?" dedi. Pasaklı'yı içeri alıp yıkadı. Ne var ki Pasaklı iki saat sonra müşteriye teslim etmek üzere ütülediği bir elbiseyi çekiştirip yırtınca annemin yine gözü döndü. Pasaklı'yı tuttuğu gibi bahçeye attı.

Pasaklı pek akıllı bir köpek sayılmazdı. Bahçede gördüğü börtü böceğin, kuşların peşinde heyecanla koşup duruyor, çimleri eşeliyor, annemin özenle yetiştirdiği çiçekleri kemiriyordu. Bir gün annemin gözü gibi baktığı zambakları paramparça edince annemin tepesi attı, "Ben bu köpeği bahçemde istemiyorum," dedi.

Pasaklı'yı bahçeden dışarı atıp bahçe kapısını üzerine kilitledik. Pasaklı bahçe kapısının önünde de bir süre uluduysa da bizim sokağa çabucak intibak etti. Aradan çok geçmeden burada başka köpeklerin peşinde koşup oynamaya, her zaman yaptığı gibi yerlerde yuvarlanmaya başladı. Yalnız Pasaklı sokakta bizim bahçede kirlendiğinden bile daha çok kirleniyor, uzun tüyleri çamura bulanıyordu. Annem arada bir Pasaklı'yı sokaktan alıp yıkaması için eve getirmemi söylüyordu. Pasaklı yıkanırken de yıkandıktan sonra da tüylerini silkeliyormuş, etrafı batırıyormuş. Banyoda rahat durmayan Pasaklı'yı zapt etmek için anneme yardım eden babaannemin bir gün canına tak etmiş, bulduğu bir jiletle Pasaklı'nın tüylerini bir güzel traş etmiş. Pasaklı'yı görünce hepimizin gözü yerinden oynadı. Vücudu zaten yepelek olan Pasaklı tüyleri kazınınca el kadar, biçare, ne idiği belirsiz bir yaratığa dönmüş. Köpek demeye dahi bin şahit lazım. Pasaklı tüysüz haliyle şaşkın, utanıyor, vücudunu saklayacak yer arıyordu.

"Yaptıysam yaptım," diyordu babaannem. "Böyle daha temiz oldu; hiç de pişman değilim!"

Ağabeyim her gün arıyor, ev ahalisinden hiçbirinin halini hatrını sormadığı kadar köpeğin sıhhatini soruyordu. Her akşam ona Kont'un keyfinin pek yerinde olduğunu, onu evden hiç çıkarmadığımızı, bakımının dikkatlice yapıldığını, tüylerini en güzel şampuanlarla yıkadığımızı söylüyordum. Ağabeyim bize böyle nadide bir hediye getirdiği için kendisinden pek hoşnut bir edayla konuşuyor, sanki ona tekrar tekrar teşekkür etmemizi bekliyordu.

Sokak komşumuz Münasip Amca bir gün beni yolda durdurdu, "Hani senin şu sersem sepelek köpeğin var ya," dedi, "Onu şu Fetanet cadısının sıska kedisinin üzerine salarsan sana on lira vereceğim."

Kabul ettim. Münasip Amca'yla beraber Fetanet teyzelerin evinin karşısında bir köşeye saklanıp beklemeye başladık. Anlaştığımız üzere, Fetanet Teyze'nin kedisi görünür görünmez Pasaklı'yı bıraktım. Ama tam o sırada üç beş gencin delice bir hızla sürdüğü araba aniden yola çıkmaz mı! Şaşırınca zaten kıvrak hareket edemeyen Pasaklı tekerleklerin altında kaldı. Gençler arabayı hiç durdurmadan uzaklaştılar. Pasaklı yerde, inler gibi uzun, tuhaf sesler çıkarıyor. Sağ arka bacağı ortadan ikiye katlanmış gibi bükülmüş. Yan tarafa döndüm, Münasip Amca çoktan ortalıktan kaybolmuş. On liramı da alıp kaçmış.

Pasaklı'yı kucaklayıp eve götürdüm. Annemin korkudan gözleri büyüdü.

"Çabuk babana götür bu köpeği, hemen bir veteriner bulsun," dedi. "Ne yapıp edip eski haline getirin şunu; yoksa, Allah korusun, ne yaparız!"

Babam inleyen Pasaklı'ya gözünün ucuyla bakıp dudaklarını büktü, "Veteriner de neymiş," dedi. "Bir it için dünya kadar veteriner parası mı ödeyeceğiz bir de! Eskiden veteriner mi varmış? Sen bunu üst sokaktaki Rasim Efendi'ye götür, o kırıktan çıkıktan anlar. Annene de iti veterinere götürdüğümüzü söyle."

Rasim Amca Pasaklı'nın kırık bacağına çaputla sopa bağladı. Pasaklı'nın bir süre hareket etmemesi gerektiğini söyledi. Pasaklı'yı eve götürdüm. Annem Rasim Amca'nın bağladığı çaputa, sopaya baktı; anlam veremedi.

"Bu ne biçim veterinermiş," dedi. "O kadar okumuş yazmış; köpeğin bacağına çaputla sopa mı bağlıyor?"

Anneme babamın öğrettiği gibi, "Bu en etkili yöntemmiş." dedim.

Pasaklı bir süre evde bizimle kaldıysa da kısa zamanda kırık bacağıyla topallamaya, eskisi gibi sağa sola sataşmaya başladı. Annem Pasaklı'yı bahçeye götürmemi söyledi.

"Bahçede duracak, iyileşene kadar ona sen bakacaksın," dedi. "Çiçeklere de zarar vermeyecek."

Ne var ki birkaç gün sonra Pasaklı ortalıktan kayboldu. Bahçe kapısı açık kalmış, oradan kaçıp gitmiş. Bizim sokağa, mahalleye baktım; Pasaklı hiçbir yerde yok! Annem köpek bulunmazsa ne yaparız diye dizlerini dövüyor. Akşamları sektirmeden arayan Fatih ağabeyime Pasaklı'nın yeni aldığımız fıstıklı mamalara bayıldığını söylüyorum.

Pasaklı ertesi hafta çıkageldi. Bacağına bağladığımız sopa yok; ama bacağı eskisi gibi, iyileşmemiş. Pasaklı acınacak şekilde topallıyor. Üstelik bu sefer Pasaklı'nın sol kulağı kesik! Ne olmuşsa Pasaklı'nın sol ku-

lağı yerinde şimdi sadece büyük bir yara var. Ama Pasaklı her zamanki gibi kesik kesik havlayarak bize bakıyor, onu içeri almamızı bekliyor.

Annem Pasaklı'nın halini görünce çılgına döndü. Pasaklı'yı acilen veterinere götürmemizi istedi. Babam "Ne baş belası bir itmiş bu be!" diye söylenip bana eczaneden tentürdiyot aldırdı.

Pasaklı birkaç gün daha evde kaldı. Bu arada eski yerlerine koyduğumuz kitapları, dosyaları, bulduğu ayakkabıları kemirdi. Pasaklı kuytu yerlere saklanmasını çok seviyordu. Kanepenin yerini değiştirdiğimiz bir gün, kanepenin altına saklanmış olduğunu fark etmedik. Pasaklı kanepenin altında kaldı, omzu ezildi. Annem Pasaklı'yı babamla veterinere gönderdi, babam bana eczaneden Lasonil aldırdı.

Bundan sonra Pasaklı ortadan kayboldu. Onu ne kadar aradıysam da bulamadım. Fatih ağabeyime telefonda her gün Kont'un çok mutlu olduğunu, ona aldığımız lastik toplarla oynadığını söylüyordum.

Ne var ki Fatih ağabeyim bir akşam haber vermeden çıkageldi. Korktuğumuz gibi, etrafa bakıp "Kont nerede?" diye sordu.

Birbirimizin yüzüne bakakaldık. Ben yalan söylemek konusunda idmanlıydım.

"Arkadaşım Halil'in evinde," dedim. "Halil'in de köpeği var. Onunla oynuyorlar. Bu gece Haliller'de kalacak."

Fatih ağabeyimin aklı bu söylediğime çok yatmadıysa da meseleyi fazla uzatmadı. "İyi, Kont'u da yarın sabah görürüz o zaman." deyip erkenden yattı.

Ne zamandır ortalıkta görünmeyen Pasaklı o gece kapımızda belirdi. Küçücük avazından çıkartabildiği kadar sesle havlayıp duruyor, ona kapıyı açmamızı istiyordu. Babam bana "Git, götür çabuk şu hayvanı nereye götüreceksen!" dedi; "Ağabeyin görmesin." Ama Pasaklı'nın sesine uyanan ağabeyim ben daha kapıdan çıkmadan aşağıya indi. "Kont'un sesi değil mi bu?" diye sordu ve şaşkın bakışlarımızın arasında kapıyı açtı.

İşte oradaydı. Babaannemin kestiği tüyleri henüz uzamamış, kulağı kesik, omzu eğri, bacağı yamuk, üstü başı toz topraktan perişan halde kapıda dikiliyordu. Hareket edince bacağını ancak sürükleyerek yürüyebildiği de anlaşılmış oldu. Ağabeyim hayretten donakalmıştı. "Ne olmuş bu hayvana böyle," diye bağırdı.

Annemle babam birbirlerine baktılar. Annem suçlu bir çocuk gibi usul usul "Ben hava alsın diye bahçeye yollamıştım," diye mırıldandı. "Eray'ın sorumluluğundaydı. Eray bahçe kapısını açık unutmuş. Dikkat etmemiş, hayvan da kaçmış."

"Eee?"

"Araba ezdi."

"Veterinere götürmediniz mi?"

"Götürmez miyiz! Hemen götürdük."

"O zaman neden bu halde?"

Babam kekeleyerek "Ben nereden bileyim," dedi; "Ben parayı Eray'a verip yolladım köpeği. O götürdü."

Annem, babam, ağabeyim; hepsi öfkeyle bana bakıyorlardı: "Sen Kont'u veterinere götürmedin mi?"

Ben daha bir şey demeye fırsat bulamadan babam "Benim dükkanda dünya kadar işim var," dedi. "Köpeği de veterinere ben mi götüreceğim? Parasını verdim, götürseydi eşek. Bütün gün dükkanda ne demeye duruyor? Bu kadarcık işe de yaramıyorsa gelmesin zaten!"

Babam hiç susmayacakmış gibi konuşup duruyordu. Bana aklına gelen bütün hakaretleri sıraladı. Bu arada Pasaklı içeri yerleşmiş, bulduğu bütün kitapları, kağıtları, dosyaları dişlemeye başlamıştı bile. Annemle babam ara ara Pasaklı'ya dönüyor, daha önce duymadığım kadar yumuşak bir tonla "Kont, yapma evladım." diyorlardı. Tabii bu kadar yumuşak söyledikleri için sözleri hiçbir işe yaramıyor, Pasaklı ortamı ilk kez bu kadar boş bulmuşken her yana saldırmaya devam ediyordu. Pasaklı evde dört bir yana koşup dururken ağzında içeriği odadan bulduğu karton bir kutuyla çıkageldi. Annemin eve gelmiş eski mektupları, fotoğrafları sakladığı bir kutuydu bu. Annem kutuyu görünce telaşa kapıldı. "Yapma çocuğum, o kutu lazım!" diyerek kutuyu Pasaklı'nın ağzından almaya yeltendi. Ama annem çekiştirse de Pasaklı kutuyu ağzından bırakmıyordu. Sonunda kutu düştü, içindekiler yere saçıldı. Mektup ve fotoğraflarla birlikte annemin bana dükkandan getirttiği kağıt da ortaya çıktı.

"Bu ne arıyor burada," dedi babam şaşkınlıkla.

"Ben ne bileyim," dedi annem. "Eray getirdi."

"Sen mi getirdin bunu?!"

"Evet, ama..."

"Sus, terbiyesiz," diye bağırdı babam. "Bu ay harçlık yok sana!"

"Dükkanda çalışacaksın, ama onun dışında sokağa çıkmayacaksın," dedi annem.

"Top oynamayı, arkadaşlarınla buluşmayı unut!"

Bahçedeki otları bir aydır bana temizlettiriyorlar. Çöpü de her akşam ben çıkarıyorum. Üstelik ağabeyim benimle konuşmuyor. Ceza olarak en sevdiğim çıkartma koleksiyonumu elimden aldı.

Temmuz 2010

Taş Parke

Üç gündür uyuyamıyorum. Çok halsizim, ama saatlerce yattığım halde gözüme uyku girmiyor. Yatakta bir o yana bir bu yana dönüp duruyorum. Gün ışıyor, sokak gelip geçenlerle hareketlenmeye başlıyor, güneş iyice yükseliyor, sonra etrafa bir öğlen sessizliği çöküyor; ben hâlâ yatıyorum. Gözlerimi avizedeki is lekesinden belki saatler boyu hiç ayırmıyorum.

Öğleden sonraları annem beni kaldırmaya gelmeye başlıyor. Bazen üç, bazen beş kez odama gelip kalkmam için ısrar ediyor. Çay demlediğini, saatin artık çok geç olduğunu, daha fazla yatamayacağımı söylüyor. Bir zaman sonra o kadar çok sinirlenmeye başlıyor ki artık kalkmak zorunda kalıyorum. Annemin benim için hazırladığı kahvaltı sofrasına oturuyorum. Ama yiyemiyorum. Kim bilir ne kadar zamandır doğru düzgün yemek yiyemiyorum. Açlık hissediyorum, içim bayılıyor, ama hiçbir şey yemek istemiyorum. Kendimi yemeye zorluyorum, ağzıma bir parça ekmek atıyorum. Ama onu ağzımda ne kadar çok çiğnersem çiğneyeyim lokmam bir türlü boğazımdan geçmiyor. Boğazım taşlaşmış gibi. Su bile içmeye çalışsam

su boğazıma değdiği anda kusacak gibi oluyorum. Boğazımdan aşağı inen yolun açık olduğuna inanmakta güçlük çekiyorum.

İçimden hiçbir iş yapmak gelmiyor. Tuvalete gitmekte dahi zorlanıyorum. Anneme söylemiyorum, ama onun benim için hazırladığı sofraya da elimi yüzümü yıkamadan, yataktan kalktığım gibi oturuyorum. Sofrada oyalandıktan sonra da yatağıma dönmek istiyorum; annem izin vermiyor. Ben de televizyonun karşısına geçiyorum. Gece olup da tekrar yatana kadar, pijamalarımla televizyonun karşısında oturuyorum.

Annem de babam da bana çok kızıyorlar. "Kızım, üzerine neden düzgün bir şey giymiyorsun?" deyip duruyorlar. Onlara verecek cevap bulamıyorum. Ama pijamalarımı çıkartamıyorum da. Pijamalarımı iki haftadır üzerimden çıkartmadım ve iki haftadır banyo da yapmıyorum. Yağlı saçlarımdan, kirli vücudumdan rahatsız oluyorum, ama yıkanmak çok zor geliyor.

Babam bazen işten eve gelince bana "Kalk, annene yardım et," diyor.

"Yapamıyorum..."

"Neden?"

"..."

"Ne demek 'Yapamıyorum'? Kalk, yap. Bu kadar basit. Elin kolun tutmuyor değil ya."

İçimden hiçbir iş yapmak gelmiyor diyorum ya, aslında yapacak bir işim de yok. Ne bir mesleğim, işim, yeteneğim, ne de okulum var. Üniversiteyi iki yıldır kazanamıyorum. Bizim sokakta oturan Fatih

üniversiteyi çoktan kazanıp Eskişehir'e gitti, ben burada annemin babamın yanında pinekliyorum. Eskiden çarşıya çıkıp kendime kıyafetler alıyordum. Fatih'in eve geldiği günlerde en güzel elbiselerimi giyip dışarı çıkıyordum. Saçlarıma fön bile çekiyordum. Ama Fatih şimdi o kendini beğenmiş kızla geziyor. Evden çıkmak için de saçımı yıkamak için de hiçbir nedenim kalmadı.

Sık sık ağlıyorum. Dün yine durup dururken ağlamaya başlayınca annemle babam yanıma geldiler.

"Bir şey mi oldu kızım," diye sordular.

"Olmadı," dedim.

"Neden ağlıyorsun?"

"Bilmiyorum."

"İnsan durup dururken ağlar mı?"

"..."

"Bir yerin mi ağrıyor?"

"Hayır."

"Bir sıkıntın mı var?"

"Yok."

"O zaman ne diye ağlıyorsun?"

"..."

Bugün anneannem bize geldi, evde hiçbir iş yapmadığım için ikide bir böyle ağladığımı söyledi. Evdeki işlerin ucundan tutsam, biraz olsun çamaşırı bulaşığı düşünsem böyle yok yere ağlamazmışım. Anneme kızdı. "Çocuğa hiçbir iş yaptırmadığın için kendisini boşlukta hissediyor," dedi. "İnsanın sabah yataktan kalkmak için bir amacı olmalı. Sehpaların tozunun alınması gerektiği aklına gelsin ki kalkıp işe koyulsun."

İliklerimde duyduğum acı her an büyüyor. Yaşamak çok ağır geliyor, varlığımın altında eziliyorum; ama bu yükü üzerimden atamıyorum. Babaannem intihar edenlerin "murt gittiğini" söylemişti. Allah'ın verdiği canı kendisi almaya kalkışan insanlar hiç sorgulanmadan cehennem ateşine atılır ve sonsuza kadar orada kalırlarmış. İntiharın affı yokmuş. Yaşantımız ne kadar kötü olursa olsun intihar ettikten sonra gideceğimiz yer buradan çok daha kötüymüş. Bu düşüncelerin hepsi mıh gibi aklımda. Diğer yandan, Fatih'in benimle evleneceğini söylediği günleri hatırlıyorum. Fatih'in dolaştığı kızın üniversiteli olduğunu hatırlıyorum. Fatih'le evleneceğimizi mahalledeki herkese belki biraz da kasıntılıkla söyleyişimi, Fatih'le evleneceğimi havalara uçarak söylediğim bu arkadaşlarımın şimdi hep bir yerlerde, genellikle üniversitede olduklarını, bana acıdıklarını, benden çok daha mutlu olduklarını hatırlıyorum. Bu acı içimde bastırılamaz alevler halinde yanıp durmakla kalmıyor, sayısız başka acıyı da tutuşturuyor: İlkokul öğretmenimin hakikaten de yalan söylemiyor olduğum halde attığı tokadı, annemlerin evdeki büyük odayı bana değil, erkek olduğu için ağabeyime verişlerini, babamın çok istediğim Çanakkale gezisine katılmama müsaade etmeyişini, dışarı çıksam bile akşam ezanından evvel mutlaka evde olmam gerektiğini, canımı sıkan ne kadar detay varsa hepsini içim tekrardan, ama bu sefer katbekat acıyarak hatırlıyorum. Acım her yanımı kaplıyor, dayanılmaz bir hal alıyor. Kalkıp yürümeye başlıyorum. Acımdan, olduğum yerde duramıyorum. Odanın içinde bir o yana bir bu yana volta atıyorum. Bir taraftan, elimde olmadan, anlaşılmaz sesler çıkarıyorum. Çıkardığım ses inleme gibi. Fakat inlemeyle birlikte, inişli çıkışlı, ara ara duran, yine de deli gibi bir ağlama tutturduğumu fark ediyorum. Daha önce hiç bilmediğim, kimseden duymadığım tuhaf bir şekilde, sarsıla sarsıla ağlıyorum. Devam eden inlemem ise bazen hayvansı bir çığlığa dönüşüyor.

Annem yine yanıma geliyor. "Bir şeyin mi var," diyor.
"Hayır," diye inliyorum güçlükle.
"Bir yerin mi ağrıyor?"
"Hayır."
"O zaman?"
"..."
"Söylesene, neyin var?"
"..."
"Neden ağlıyorsun?"

Söyleyecek hiçbir şey bulamıyorum, ama annem bir şey söylemem için çok ısrar ediyor. "İçim acıyor." diyorum, pek anlaşılmayan seslerle. "Sebep nedir?" diye sorup duruyor bu sefer de. Söyleyecek sebep bulamıyorum. İçim bütün sebeplerin ötesinde bir yoğunlukta acıyor. Sonra babam geliyor. Anneme "Bu kızı sen şımarttın böyle," diyor. "Çok yumuşaksın. Hiçbir iş yaptırmıyorsun. Bütün gün yatıyor. Ver eline süpürgeyi, bak bakalım bir daha böyle şımarıklıklar yapıyor mu!"

Babam gittikten sonra annem bir süre daha sessizce oturuyor. Ben odada ileri geri yürümeyi, başım ellerimin arasında, bağırarak ağlamayı sürdürüyorum. Annem "Neyin var anlamıyorum," diyor. "Neyin eksik? Hiçbir sorumluluğun yok. Misafir gibi hazır sofraya oturuyorsun. Çamaşırı, bulaşığı düşünmüyorsun. Keşke senin yerinde olsam. Daha ne istiyorsun? Sinirlerin bozuk olabilir, ama daha iyi hale gelmek için hiç çaba sarfetmiyorsun. Bir gün de kalkıp üzerine insan içine çıkabilecek bir şey giymiyorsun. Kendini sadece bırakıyorsun."

Kimsenin söylediklerini duyacak, cevap verecek halde değilim. İntihar edince babaannemin atılacağımı söylediği sonsuz ateşi düşünüyorum. Her yanımı kaplayan acı o kadar dayanılmaz ve tarifsiz ki, o

ateşte yanmak bana sanki hiçbir şeymiş gibi geliyor. Bedenimi ateşlere atmak için karşı konulamaz bir istek duyuyorum her yanımda. "Yanayım, sonsuza kadar yanayım; ama yeter ki yaşamayayım artık!" diyorum kendi kendime. Cebimde günlerdir bir kutu hap gezdiriyorum. Hapların hepsini yutmak için yanıp tutuşuyorum, ama günahının büyüklüğünden korkuyorum. Kutuyu açmamak için ellerimi vücuduma geçiriyorum, tırnaklarım etimi kanatıyor. Yaşamaya artık bir an dahi katlanamayacağımı hissediyorum. Bu yükten kurtulmaktan başka hiçbir şey düşünemiyorum. Acım, çaresizliğim o kadar büyük ki fiziksel olarak da kıvranmaya başlıyorum. Bir çıkmazda olan bedenim bu çıkmazı sergileyen şekillere giriyor. Çıldıracağımı zannediyorum.

Babam "Ben sorunun ne olduğunu biliyorum," diyor. "Bunların hepsi açlıktan. Bir şey yemiyor, o yüzden. Bir deri bir kemik kaldı. Aç kaldıkça da dengesi bozuluyor, sinirleri altüst oluyor böyle işte."

Babam sallanmamamı, kollarımı vücuduma geçirmememi, tuhaf hareketler yapmamamı söylüyor. "Madem bir yerin ağrımıyor, adam gibi dur!" diyor. Onu duyduğumu belli edebilecek hiçbir şey yapamıyorum. Vücudum artık bana ait değilmiş gibi; ne yaptığımın pek de farkında sayılmam. O onulmaz acı vücudumu çoktan esir almış durumda. Babam sonunda öfkeleniyor, bana "Saygısız," diye bağırıyor. "Saygısızlık bu senin yaptığın! Annemi babamı en çok nasıl üzebilirim diye kafanda kuruyorsun, sonra bizi üzecek ne varsa onları yapıyorsun! Hak etmiyoruz biz senin bizi böyle üzmeni! Kes şunu! İnsan hiç değilse ailesini üzmemek için yapmaz bunları!"

Babamın sözleri, sesinin tınısı, yüksekliği çaresizliğimi arttırmaktan başka işe yaramıyor. Elimden hiçbir şey gelmiyor; yere çöküyorum ve orada kıvranmaya, inlemeye, ağlamaya devam ediyo-

rum. Babam sonunda pes edip beni kendi halime bırakıyor. Kapı çalıyor, eve teyzem geliyor. Ben hâlâ ağlıyorum. Teyzem neyim olduğumu soruyor, annemle babam "Bilmiyoruz." diyorlar. Benimle tekrardan konuşmaya çalışıyorlar, ama çabaları sonuçsuz kalınca vazgeçiyorlar.

Eve gelen ağabeyim babamla tartışıyor. Babamın ona verdiği paranın benzine yetmediğini, ona araba aldığına göre aylığını da arttırması gerektiğini söylüyor. Babam ona verdiği aylığın zaten çok yüksek olduğunu, ağabeyimin fazla para harcadığını savunuyor. Ağabeyim "Nisan üniversiteyi kazansaydı ona ilk günden araba alırdın, benzinini de kendi cebinden koyardın," diyor; "Halbuki beni aylarca beklettin!"

Ağabeyim ben kız olduğum için babamın bana karşı her konuda daha cömert olduğunda, ayrıcalıklı davrandığında ısrar ediyor. Kendisine sürekli haksızlık edildiğini, gerekenin yapılmadığını söylüyor. Babam buna çok kızıyor ve ağabeyime yapılanları sayıp döküyor. Aralarındaki tansiyon yükseliyor. Sesleri mahalleden duyulur hale geliyor. Benim içimdeki acı keskinleşiyor, sanki her parçamı ince ince kesiyor. O kadar çok parçaya bölünüyorum ki hiç takatim kalmıyor. Artık bağıramıyorum. Yere yığılıyorum, inliyorum. Babam yanıma geliyor, benimle bu sefer yumuşak bir tonda konuşmaya başlıyor.

"Kızım, anlatsana, neyin var," diyor. "Neden konuşmuyorsun?"

Babam konuşup duruyor, ben hiçbir şey söyleyemiyorum. Teyzem lisede öğretmen. Ergenlik çağındaki çocuklarla ilgili eğitimlere katılıyor ve bu konuda çok şey biliyor veya bu konuda çok şey bildiğine inanıyor. Babama "Kızlar sorunlarını ağlayarak, erkekler de öfkeyle gösterirler," diyor. "Nisan şu anda kız olmanın avantajını

kullanıyor. İki çocuğunun yaptığı arasında bir fark yok; ama sen biriyle öfkeli, diğeriyle yumuşak konuşuyorsun."

Sesim çıkmıyor, ama dua etmeye başlıyorum. Allah'a canımı alması için yalvarıyorum. "Yalvarırım, beni tamamen yok et, yok olayım!" diyorum. "Yok olmaya razıyım, ama yeter ki öleyim; dayanamıyorum!" diyorum. Yalvarırken secde edemiyorum, ama inleyerek, ağlayarak yerde yatıyorum.

"Aman Allahım, taş parkede yatıyor," diye bağırıyor babam. "Kalk çabuk oradan, üşüteceksin!"

"İlgi çekmek için yapıyor," diyor ağabeyim; "Şımarık!"

"Böbreklerin üşür! Hasta olursun!"

Acım her yanıma işliyor, varlığımı eritip bitiriyor. Sadece acıdan ibaret bir hale geliyorum ve buna dayanamayarak inliyorum. Gözyaşlarım var olmanın acısıyla elimde olmadan boşalıyor. Beni yok etmesi için Allah'a tekrar, tekrar, tekrar, tekrar, tekrar, bildiğim en içten duyguyla yalvarıyorum.

"Üşüteceksin!" diyor babam; "Kalk yerden!"

Beni tutup kaldırıyorlar. Halının üzerine yatırıyorlar. Mukavemet etmiyorum. Sadece, hiç durmadan, yok olup gitmek için yalvarıyorum.

"Sorun kalmadı," dediğini duyuyorum babamın anneme; "Artık üşümeyecek."

Temmuz 2010

Tahir Efendi'nin Tarih Kitapları

Tahir Efendi ömrünü dişinden tırnağından arttırdığını biriktirerek geçirmiş, kendi halinde bir esnaftı. Kendisine babasından emanet dükkanını kırk yılı aşkın zamandır düzgün idare etmiş, Sultanhamam tüccarları arasında hatırı sayılır bir itibar kazanmıştı. Senetleri vaktinde ödemekteki titizliğine binaen tüccarlar ona mal vermekte adeta yarış ederlerdi. Tahir Efendi'nin kenardaki birikimleri de az sayılmazdı.

Tahir Efendi'nin mağazasında yaklaşık iki düzine okulun kıyafetleri satılıyordu. Önceki yıl, kıyafetlerini değiştirmek isteyen bir okul Tahir Efendi'ye gelerek, seçtikleri yeni üniformaları onun yaptırmasını istemişlerdi. Bu okulun yeni kıyafetleri o yıl sadece Tahir Efendi'nin dükkanında satılmıştı. Ertesi yıl, Tahir Efendi'den çok memnun kaldıklarını bu okuldan duyan iki okul daha yeni kıyafetlerini ona yaptırmışlardı. Başka okul öğrencilerine yaptıkları üniforma satışlarının yanında bu üç okulun yeni kıyafetleri de yalnızca onun dükkanında bulunan Tahir Efendi o sene yaşadıkları yoğunluktan dolayı zorlanmıştı. Bu yüzden sonraki öğretim yılında dört okul daha

ona aynı ricayla başvurduklarında "Yapamam," dedi; "Okullarınız çok kalabalık. Benim iki katlı, eski dükkanım bu kadar yükü kaldırmıyor. Onca malı koyacak yerim yok. Malların hepsi üst üste yığılıyor, birbirine karışıyor. Dahası, yanımda çalışanlar bu kadar çok insana yetişemiyor. Sene boyu dükkanda olan elemanlar okul mevsimi gelip de yoğunluk başlayınca birden işten ayrılıyor; apar topar bulduğumuz yeniler de hangi mal hangi okulun, hangisi nerede duruyor, o sıkışıklıkta bir türlü öğrenemiyorlar. Siz bu işi başkasına verin."

Ne var ki hangi bedenden kaç adet satacağını bilmeksizin bütün bir okulun kıyafetlerini yüklenmeye hevesli firmalar öyle kolay bulunmuyordu. Bulunanlar ise bu işin piyasası için gerekli maddi hazırlığı kotaramadılar. Okul yöneticileri çok yeri dolaştıktan sonra Tahir Efendi'ye dönerek bu işi alması için ısrar etti.

"Siz velilere iyi hizmet veremeyeceğinizi düşünüyorsunuz, ama ne yapalım, artık olduğu kadarıyla yetiniriz. Varsın onlar da çocukları için bir yarım saat sırada dikiliversinler."

Tahir Efendi tabiatı gereği zaten yufka yürekli bir adamdı. Öyle fazla ısrara, on kişinin eğilip bükülerek ettiği ricalara gelemezdi. Üstelik okullardan bir, ikisinin gönlünü yapıp da diğerlerini geri çevirecek cesareti yoktu. Sonunda bu dört okulun siparişlerini üstlenmeye razı oldu. Ama kendisine musallat olan ısrarları başından savmak için kabullendiği bu karar, yeni açılan iki özel okulun daha buldukları son çare olarak kapısında bitmesine mani olmadı. İkisi de ayrı ayrı "Madem onları kabul ettiniz, bizi de almalısınız." diyorlardı; "Hem bizim okulumuzdan daha çok gelir elde edeceksiniz. Onların okulunda sadece isteyen veliler yeni üniformalardan alacak. Bizdeyse herkes sizden alışveriş edecek. Onlar için yeni üniforma keyfe keder. Üniformaya asıl ihtiyaç duyan biziz. Onlara evet dedikten sonra bizi reddedemezsiniz."

Kimseyi kırmak istemeyen Tahir Efendi bu iki özel okulu da kendisini çaresiz hissederek kabul etti.

Sipariş edilen kıyafetler Tahir Efendi'nin dükkanına beklediğinden evvel ulaşmış olsa da velilerin çoğunluğu her sene olduğu gibi okul alışverişini son günlere bırakmışlardı. Dükkanda iğne atılsa düşecek yer yoktu. Her ağızdan bir ses çıkıyor, müşteriler dükkanda çalışanların doğru dürüst bir şey bilmediğinden yakınıyorlardı. Çalışanlar kendilerine sorulan sorulara boş gözlerle bakmakla yetinince müşteriler onları bir kenara itip kazak, hırka yığınlarının arasından kendi aradıklarını kendileri bulup çıkarıyorlar, etraftan aynısından istediklerini haykıran velilere de bulduklarını havadan fırlatıyorlardı. Adım atamayacak kadar sıkışık kalabalığın üzerinde etekler, pantolonlar, tişörtler bir o tarafa bir bu tarafa doğru uçuşup duruyordu. Kendileriyle ilgilenecek birini bulmakta güçlük çeken veliler çareyi birbirlerine yardımcı olmakta bulmuştu.

Bir müşteri, küçük kızına havada uçuşan süveterlerden birini yakalayıp giydiren bir başka müşteriye:

"Sancaktar Sami İlkokulu'nun süveteri bu mu?"

"Hayır, bu Ulu Önder. Ama şu köşede Sancaktar Sami'nin kıyafetlerini yerde bulmuş birkaç kişi vardı. Acele ederseniz henüz üzerine basılmamış birkaç parça kapabilirsiniz."

Kıyafetler, üzerlerine fütursuzca hücum eden müşterilerin de müdahalesiyle o kadar çok karışmıştı ki, zaten ambale olmuş çalışanların hangi yığının altından hangi okulun kıyafetlerinin çıkacağını kestirmesi neredeyse imkansızlaşmıştı. Bir okulun penyesi bir süredir gözlerine çarpmamışsa onun bitmiş olduğuna kani oluyor, depodan yenisini getirtiyorlardı. Hangi okulun penyesinin geldiğini biri sandalye üzerinden olanca sesiyle ilan ettikten sonra getirilen kolinin etrafını o

itiş kakış arasında hemen küçük bir grup sarıyor, koli açılıp da içindekiler oracıkta kapışıldığında, aç bir karınca sürüsünün üşüştüğü ölü bir arı gibi, geriye tek bir parçanın kalmadığı oluyordu.

Gece ortalık sakinleşip çalışanlar yerlerde sürünen tozlu kıyafetleri, kırık askıları, boş poşetleri kaldırmaya başladığında Tahir Efendi dükkanında daha önce hiç görmediği kimseler fark ediyordu.

"Sizi tanıyor muyum, evladım?"

"Ben burada çalışıyorum, amca."

"Ne zamandır?"

"Dört gün oldu."

"Allah Allah... Hiç haberim yok. Kim işe aldı seni?"

"Metin Bey."

"Metin? O kim?"

"Alt katta çalışıyor. İşe benden bir hafta önce başlamış."

"Çıkaramadım... Metin'i kim almış işe?"

"Sevim Hanım."

"Sevim? Sevim... Onu da çıkaramadım. Haa, Ebru bir arkadaşını getireceğini söylemişti geçen ay. O mu?"

"Sanırım öyle."

"Görsem onu da tanımam."

Gündüz kasada müşterilerden başını kaşımaya vakit bulamayan Tahir Efendi gece alt kata indiğinde ortalığı toplayanlardan çoğunun ona yabancı olduğunu görüyordu. Zaten talan edilmiş görüntüsü veren dükkanı bir yığın yabancı el tarafından idare ediliyor gibiydi. Tahir Efendi kendisini kendi dükkanında misafir gibi hissediyordu. Burada çalışan herkesin onu tanıyıp tanımadığından da emin değildi. Gündüz bir genç kız satılan bir ceketi poşetlemesine yardımcı olduğunda onun müşterilerden biri mi yoksa parayla tutulmuş bir çalışan

mı olduğunu kestiremiyordu. Dükkanından içeri muhtemelen depodan getirilmiş büyük bir koli taşıyan iki genç girdiğinde çoğu zaman onların kim olduğuna dair hiçbir fikri yoktu. Daha önce hiç görmediği bir adam aniden başucunda beliriyor, kasanın arkasına geçerek çekmeceden deponun anahtarını alıp çıkıyor, Tahir Efendi tüm bunlar olurken onun yeni bir eleman olduğunu varsaymakla yetiniyordu.

Ne aradığını binbir güçlükle öğrenen, öğrendiğini binbir güçlükle bulan, bulduğunun ücretini ödemek için uzun süre kuyrukta beklemek zorunda kalan müşteriler çok öfkeliydi.

"Çalışanlarınızın hiçbir şeyden haberi yok," diye bağırıyorlardı.

"Çoğu geçici eleman," diyordu Tahir Efendi. "Günlerdir sabah sekizden gece on bire kadar çalışıyorlar. Zaten yeni öğrendikleri şeyleri kalabalıkta birbirine karıştırıyorlar."

"O zaman daha iyi elemanlar çalıştırın!"

"Bu işi yapacak daha iyi elemanlar varsa bulup getirin, memnuniyetle çalıştırayım."

"Mallarınız çok pahalı!"

"Çocukların her gün giyeceği kıyafetleri en kaliteli malzemelerden yaptırdım. Bu kaliteye bu fiyat hiç fazla değil."

"Kıyafetler neden sadece bu mağazada var? Bize başka adres de versinler, burayı beğenmezsek oraya gidelim! Karşılaştırma imkanımız yok ki! Buraya mecbur bırakıyorlar bizi."

"Bir okul, kıyafetini belirler; isteyen firmanın da o kıyafeti üretip satması resmi olarak serbesttir. İstediğiniz mağazadan rica edin, onlar da satsınlar. Başka mağazaların neden satmadığını ben bilemem."

Tahir Efendi'nin her müşteriyi ikna edecek vakti yoktu, ama müşterilerin kıyafet ararken, sırada, dükkanın önünde beklerken birbirleriyle konuşmaya bol vakitleri oluyordu. Tahir Efendi ne söy-

lerse söylesin onun okullarla gizli bir anlaşma yaptığından, üretimi tekeline alarak onları kıyafetleri fahiş fiyatlara satın almaya mecbur bırakmaya çalıştığından eminlerdi. Haklarını savunmak isteyen bir grup veli biraraya gelerek Tahir Efendi'yi Milli Eğitim Müdürlüğü'ne ve Maliye'ye şikayet etti.

Tahir Efendi okul kıyafetlerine gerçekten de fazla kâr koymuyor, okul giyiminde ancak sürümden kazanıyordu. Kıyafetleri inceleyen Maliye şikayetleri ciddiye almadı. Veliler, Maliye'den farklı bir tavır takınmayan Milli Eğitim Müdürlüğü'nün de Tahir Efendi'den rüşvet alan okullarla işbirliği içinde olduğuna kani oldular. Ne de olsa kasasına her gün giren onca para Tahir Efendi'ye sırf Allah'ın inayet ve keremiyle nasip oluyor olamazdı. Bir adam durduk yerde bir işten bu kadar gelir elde ediyorsa altında muhakkak bir bit yeniği aranmalıydı. Velilerin son çare olarak görüştüğü Eğitim-Sen İstanbul Şubesi başkanı, valiliğe Tahir Efendi aleyhinde suç duyurusunda bulundu.

Okulların açıldığı günlerde bir gazetede Eğitim-Sen'in yaptığı suç duyurusuna dair bir haber çıktı. Gerekli merciler tarafından örtbas edilen suç, "Milli Eğitim'de Skandal" başlığı altında uzun uzadıya tarif ediliyordu. Habere göre okul idarecileri okul kıyafetlerini değiştirerek bir mağazanın bu işten kazanç sağlamasına çalışıyor, ismi verilmeyen giyim mağazasında, normalde 20 TL'ye alınabilecek okul giysileri 80 TL gibi uçuk fiyatlara satılıyordu. Giyim mağazası her okuldan maddi durumu iyi olmayan üç beş öğrenciye ücretsiz kıyafet vererek okul idaresini kendisine bağlamaya çalışıyordu.

Tahir Efendi'nin üniforma satın almakta zorlanacak öğrencilere kıyafetleri eskiden beri ücretsiz olarak verdiği doğruydu. Bu malların maliyetini eski bir deftere kaydederek topluyor, sonra bu rakamı

zekât borcundan düşüyordu. Bu işten çıkar elde etmeyi umduğunun düşünülmesine hayret etti. Ona zekâtını dükkanındaki mallarla ödemeyi babası öğretmişti.

Tahir Efendi oldum olası, müşteriye her türlü esnekliği tanıyan türden bir esnaftı. Satılan mallar değiştirilmek veya iade edilmek istendiğinde hiçbir sorun çıkarmaz, satış fişinin nerede olduğunu bile sormazdı. Dükkanında sık sık elinde poşetlerle insanlar beliriyor, aldıklarının küçük geldiğini, bunları büyük bedenlerle değiştirmek istediklerini söylüyor, Tahir Efendi poşetin içinde ne olduğuna bile bakmadan, o eski esnaf nezaketiyle "Hay hay efendim." diyerek onları içeri buyur ediyordu. Biri elinde bir yığın kıyafetle çıkagelip hepsini iade etmek istediğini söylediğinde Tahir Efendi o kalabalık arasında onun dışarıdan mı içeriden mi geldiğine dikkat etmiyor, kendisinden ne istenirse onu yapıyordu.

Tahir Efendi halen eski usullerle çalışan bir esnaftı. Dükkanında barkod sistemi yoktu. İki yıl evvel, barkod sistemine geçmek için gerekli düzeneği satın almış, ama yanında çalışanlar dükkanda çok sayıda mal olduğunu, bunların hepsini barkoda okutamayacaklarını söylemişlerdi. Tahir Efendi "manevi oğlum" dediği Öner'e herkesten çok güvenirdi. Öner onun dükkandaki sağ koluydu. Dükkanda malların çıkışını garanti altına alan bir sistem olmadığı aklına geldikçe Tahir Efendi Öner'e "Öner, şu barkod düzenini de bir türlü kuramadınız oğlum," derdi.

Öner her seferinde "O da olacak inşallah," diye cevaplardı. "Ama şu an elimizde çok mal var. Yakında mallar azalır, o zaman hemen sistemi kurarız. Yakında, çok yakında..."

Ama o uygun vakit bir türlü gelemiyordu işte.

Neyse ki Öner her zaman yanındaydı. Tahir Efendi'nin orada olamadığı vakitlerde Öner kasayı bir an boş bırakmıyor, hatta Tahir Efendi'nin kasanın başında durduğu saatlerde bile kasadaki paralara o göz kulak oluyordu. Tahir Efendi kendisine bu kadar çok destek olduğu için Öner'e büyük minnet duyuyordu. Ona sık sık "Allah seni başımdan eksik etmesin yavrum." diye dua ediyordu.

O yıl çok satış yaptıkları halde kazandıkları paranın tüccara olan borçlarını ödemeye yetmediğini gördüler. Tahir Efendi Öner'e hayretle "Neden böyle olmuş olabilir oğlum?" diye soruyordu. Öner de en az Tahir Efendi kadar şaşkındı.

"Bilemiyorum efendim," diyordu. "Halbuki onca mal sattık..."

Bir diğer şaşkınlık da dükkandaki malların sayısıyla ilgiliydi. Tahir Efendi işler azalıp da dükkanının alt katına indiğinde oradaki kıyafetlerin hayret edilecek ölçüde azaldığını gördü. Alt kattaki bazı reyonlar adeta bomboştu.

"Evet, sattık, çok mal sattık; ama bu kadar çok malı nasıl sattık," diyordu Tahir Efendi hayretle. "Tek bir okul gömleği bile yok burada!"

Üst kattaki okul kıyafetlerinin oranının alt kattakilere nazaran çok daha fazla olması da akla pek makul açıklamalar getirmiyordu.

Tahir Efendi kiradaki evini sattı, eline geçen parayla tüccarlara ve yanında çalışanlara olan borcunu ödedi. Gazetelerde aleyhinde yazılar yayınlanmaya devam ediyordu. Müşteriler ondan hâlâ şikayetçiydi ve ara ara dükkanına gelen memurlar sorular sorup gidiyorlardı.

Tahir Efendi ona babasından kalan mağazasını kapatmaya karar verdi ve dükkanını bir başkasına kiraladı. Elinde kalan okul kıyafetlerini doğudaki fakir illerden birine göndermek niyetindeydi. Ama haber yolladığı illerdeki okullar kıyafetleri istemediklerini söylediler. "Bakanlık'tan gelen yazıya göre artık okullarda kıyafet serbest olacak. Üniformaya ihtiyacımız kalmadı," diyorlardı.

Tahir Efendi okul giysilerini yardım gemilerinden biriyle Pakistan'a yolladı. Kıyafetler 6-18 yaş arasındaki çocukları barındıran bir yetiştirme yurduna verildi. İki ay sonra bir gazeteci Pakistan'da bir grup çocuğun, armalarında "Büyük Atatürk İlköğretim Okulu" yazan bir örnek okul üniformaları ile yolda yürüdüğünü gördüğünü yazacaktı. Kendileriyle konuşmayı deneyen gazetecinin anlattığına göre çocuklar tek kelime Türkçe bilmiyorlardı. Başka bir gazete bu haberi değiştirerek Pakistan'daki çocuklar arasında Atatürk'ün büyük bir idol haline geldiğini, burada çocukların sokakta gruplar halinde "Büyük Atatürk!" diye bağırarak gezdiğini, bildikleri tek Türkçe ibarenin bu olduğunu yazdı.

Öner bir dükkan satın almış, kendi mağazasını açmıştı. Tahir Efendi yanında çalışan bir kızın da ne zamandır hayal ettiği Avrupa seyahatine çıktığını duydu. Tahir Efendi dükkanının olduğu sokaktan artık hiç geçmedi; tek başına yaşadığı evine kapandı. Sabah gözlerini açtığında veya pencereden, balkona çamaşır asan bir kadın gördüğünde sık sık "Neden hiç evlenmedim sanki?" diye düşünüyordu.

Tahir Efendi eskiden beri tarihe meraklıydı. Yıllardır Osmanlı Tarihi'ne dair kitaplar biriktirir, boş zamanlarında bunları okurdu. Özellikle, Osmanlı'daki Enderun hayatı çok ilgisini çekiyordu. Tahir Efendi bu

konuda ne kadar kitap yazılmışsa hepsini satın aldı, kendini okumaya verdi. İki katlı küçük evinin her yanı tarih kitaplarıyla doluydu.

* * *

Tahir Efendi'yi üniforma sattığı yıllardan tanıyan okul müdürleri şimdi ara ara ziyaretine geliyorlar. İyice yaşlanan Tahir Efendi onları uğurlamaya alt kata inemiyor. Tahir Efendi'nin alt katında duran kitaplığın rafları onlar gelip gittikçe boşalıyor. Tahir Efendi, "Gelip gidiyorlar ya, olsun," diyor.

Okullardan birine küçük bir kitaplık açmışlar. Özellikle tarih bölümü hayli zenginmiş.

Tahir Efendi kendisini ziyarete gelenlere bazen de "Bu alt katta duran kitapları sağa sola hediye ediyorum," diyor. "Ama hediye verdiğimi de unutuyorum, sonradan "Neden boşaldı bu raflar" diye düşünüyorum. Yaşlılık işte..."

Ekim 2010

Yangşao Çömleği

Ben insanın patavatsız olanını severim. Muhatabımın kulağı öyle ağzından her çıkanı duymayacak. Adam bazen ne dediğini bilmeyecek. Her daim usturuplu oturup kalkan, ne dediğini ölçüp biçen adama ben nasıl güveneyim? Belli etmemeye çalıştığı bir halt var ki kendisini frenliyor. Beşer şaşar. Şaşmıyorsa, yediği naneleri sakladığındandır.

İşte bu bitişik komşulara da o yüzden güvenemiyorum. Pek bir efendi, pek bir nezaketliler. Her lafları, altın terazisinde tartılıp da belirlenmiş, tescillenmiş gibi kararında. Her hareketleri, mengeneyle sıkıştırılıp da eğdirilmiş, bükülmüş, fazlalıkları iyice yontulmuş, köşeleri törpülenmiş gibi ölçülü. Neymiş efendim, "Eski İstanbullu"larmış; peh! Seksen sene evvel Kumkapı'nın göbeğinde doğan ben değilim sanki. İstanbul'un o sözde efendilerinin hakikatte ne mal olduğunu bilmez miyim ben be!

Bunların çocuklarının yaptıkları ettikleri bile münasip. Efendim, çocuk dediğin bağırır, tepinir, ağlar zırlar; öyle değil mi? Çocuk dediğin, yüzüne biraz gülünce hemen şımarır, kendini koyverir, sağını solunu bilmez halde ortalıkta gezinir. Çocuğun şirazesi, haddi mi

olurmuş? Ama bunların çocukları bile görgülü! Bir çocuğun her adımı uygun, her yaptığı da yerli yerinde olmaz ki! Çocuk dediğin boş bulunmaz; nitekim o, boşluğun, şaşkınlığın, ne yaptığını bilmezliğin ta kendisidir. Ne var ki bunların çocukları hep derli toplu. Bana ne vakit rast gelseler elli yaşında adam gibi hürmetle selam verirler. Üstüne üstlük bir de halimi hatrımı sorarlar. Elimde poşet görseler hemen onu taşımaya kalkarlar. Onların bu göstermelik terbiyelerini bozmak için az uğraşmadım. O sümsük edalarıyla yanımda bitiverip de "Müsaade edin, kapınıza kadar taşıyalım Münasip Bey Amca," dediklerinde bastonumu kaldırdım, "Benim çantamı taşımak size mi kaldı, zibidiler!" diye bağırdım. "İki limonu taşıyamayacak mıyım?! Derdiniz mahalleye caka satmak sizin! Aklınızca benim yaşımdan faydalanıp etraftan övgü toplayacaksınız. Gafiller. Ciğerinizi bilirim ben sizin!"

"Biz sadece size yardım etmek istemiştik," diyorlar her seferinde süklüm püklüm.

İnsan alınır, surat asar, onu tersleyen adama bir daha yanaşmaz, değil mi? Yok! Bunlar beni ne vakit görseler yine hiçbir şey olmamış gibi nezaketle sıhhatimi sorarlar, yükümü elimden almaya kalkarlar. Mendeburlar! Bunlar çocuk değil, mendebur! Ne biçim bir terbiye verdiyse artık anası babası, maskeleri üzerlerine yapışmış, fiyakaları bir türlü bozulmuyor.

Her çocuk gibi bunların da edepsizlik ettiği saatler muhakkak vardır. Bir gün yakalayacağım açıklarını. Bu yüzden duvara bardak dayayıp bunların evlerini dinliyorum sabah akşam. Sanki çocuklu ev değil, kütüphane; çıt yok! Kesin bir halt karıştırıyorlar bunlar. Böyle çocuk da, insan da olmaz.

Karar verdim, bunlar İngiliz. İngilizler böyle ketum olur. Ben İngilizlere hiç güvenmem. Gerçi Fransızlara, Slovaklara, Amerikalılara, İtalyanlara, Lehlere, Bulgarlara, Almanlara, Gürcülere, Kürtlere, Yahudilere, melezlere, Portekizlilere de hiç güvenmem; ama alacası kırk kat içinde bir millet varsa onların başında bu İngilizler gelir. Bir adam baş parmağının ucunda seke seke yürüyor da üzerine çamurun zerresi sıçramıyorsa o, İngilizdir. Biz istihbaratta çalışırken şüphelileri tozlu yollardan geçirir, İngiliz casuslarını tozsuz paçalarından tanırdık. Oysa bakın milletimin asil köylüsüne, üstü başı hep toz toprak içindedir. Sağanakta üzerine yağmur damlası düşürmeyen adamdan zaten hayır gelmez.

Bizim bitişik evde konuşlanmış İngiliz casusları da yakalarını ele vermemek için kandil nev'i günlerde mahalleye helva dağıtırlar. İhanetin her türlüsünü görmüş bir milliyetperver olarak "İstemem," diye kestirip atarım; "Ben helva falan sevmem!"

"Siz bilirsiniz efendim," deyip giderler.

Bunlar tabii insanlar olsalar bu yaptığıma bozulurlar, gücendiklerini belli eden birkaç kelam ederler, öyle değil mi? Ne gezer! Ben kapıyı suratlarına çarparım, onların saçlarının ucu bile kıpırdamaz. Halbuki mert adamın yüzü gözü her daim oynar, ağzı burnu şekilden şekle girer. Mert adamın cildi öfkelenince kızarır, üzülünce morarır. Ben arada bir öyle kalbi falan tutmayan, nevri dönmeyen, heyecansız insandan çok korkarım.

Gün gelecek, onların içindeki cin de ortaya çıkacak. Gerçi şimdilik muvaffak olamadım, ama foyalarını meydana çıkarmanın yolunu elbet bulacağım. Mesela onlara inat evde sık sık mehter marşları din-

liyorum, sesini de sonuna kadar açıyorum. Bana mısın demiyorlar. Yolda rastlayınca göz ucuyla bakıyorum, bir şikayet bekliyorum; yok. Hayatlarından gayet memnun görünerek girip çıkıyorlar evlerine.

Pikabımla tüm mahalleyi ayağa kaldırmayı umduğum bir gün, baktım bunların sesi geliyor dışarıdan, hemen yüzümde yayvan bir tebessümle sallana sallana balkona çıktım.

"Efendim, sizi rahatsız etmiyor ya mehter musikimiz," diye sordum imâlı imâlı; "Bu meredin de tadı böyle çıkıyor..."

İnsan söylenene bir ehemmiyet verir, değil mi? Rahatsız olmuyorsa da numaradan biraz rahatsız oluyormuş da alttan alıyormuş gibi yapar. "Biraz yüksek sesle dinliyorsunuz, ama ne yapalım, olsun." der.

Bunlar doğru düzgün başlarını çevirip bakmadılar bile. "Ne münasebet efendim, keyfinize bakın lütfen," dediler bir de utanmadan. "Güzel müzik, biz de dinliyoruz sizinle beraber," diye ilave ettiler.

Olacak iş mi!

Bizim zamanımızda böyle miydi ya... Bir edep, erkân vardı. Yüksek sesle dinlenen müzikten rahatsız olunurdu. Kimse kimsenin müziğini dinlemezdi. Kapı, duvar yumruklanır, şikayet edilir, jandarma, polis çağrılırdı. Sokak aralarında karşı karşıya gelinir, tatlı tatlı bağrışılır, küfürleşilir, hatta bazen biraz saç baş yolunurdu. Şimdikilerin hiçbir şeyi umursadığı yok. Yüzlerine tükürseniz yağmur sanıyorlar. Ar, hayâ kalmamış.

Efendim, bunlar evimin sağ cenahındaki komşularım. Ama sol cenahtakiler de bir âlem! Bu soldan bitişikteki evden de kahkaha,

gürültü bir an eksik olmaz. Çoluk çocuk bir neşe, bir eğlence içindeler ki sormayın. Yahu, ne var bu kadar mutlu olacak?! İki günlük dünyada bu denli dertsiz, tasasız yaşanır mı? Ödenecek faturaları, kayıpları, hastalıkları hiç mi düşünmezsiniz? Hadi onları düşünmüyorsunuz, etraftaki mutsuz kimseleri de mi aklınıza getirmezsiniz, bre ahlaksızlar; bari onlardan utanın!

Mutlu insanlardan oldum olası hazzetmem. Sokakta yüzünde laubali bir ifadeyle gülümseyen, mutlu bir çocuk görsem, kan beynime sıçrar; suratının ortasına şöyle kallavi bir tokat yerleştirip gülümsemesini bir anda dağıtmak, onu kendine getirmek isterim. Madem mutlusunuz, bari belli etmeyin! Gidin evinize, kimsenin görmediği dört duvar arasında istediğiniz gibi yaşayın mutluluğunuzu. Mutluluğu yaşamanın da bir adabı var. Mutluluk öyle herkesin ortasında ilan edilmez ki! Mutlu olan var, olamayan var. Hem sizin çok mu nedeniniz var sanki mutlu olmak için? Etrafınızdaki acılara bakın da biraz ders alın. Suat o köpek yavrusunu şartlarına göre fazla mesut diye denize atarken haksız mıydı?!

Sağdaki İngiliz komşuları dinlemekten sıkıldığım zamanlarda bardağımı evin sol duvarına dayarım, bu fazla mesut aileyi dinlerim. Kendi kalabalıkları yetmiyormuş gibi, gelen gidenleri de eksik olmaz. Çocukların da ödevleri, odalarında bilgisayarları, atarileri, bilmem ne zıkkımları yok mudur bilmem; her daim büyüklerle bir arada kakara kikiri gülüşürler. O kadar mutlulardır ki mutlulukları artık ciddi bir saygısızlık halini almıştır; bu saygısızlık içime dokunur, bana, yalnızlığıma hakaret ediliyormuş hissine kapılırım. Onlar kendi aralarında konuşup gülüştükçe Bedia'mın resimlerinden birini daha bulup duvara asarım.

Ne var ki duvarlarda artık Bedia'nın resmini asacak yer kalmadı. Bedia'nın fazla uzun sayılmayacak ömründe zaten topu topu üç resmi vardı; bu üç resmi de çoğalta çoğalta sonunda evin bütün duvarlarını doldurdum. Bedia'mın gözleri zaten resimlerin birinde kapalı çıkmış, diğerinde de üzerinde, çıtkırıldım yeğeni Semiha'nın aldığı o çirkin bluzu var. Duvardaki resimlere bakınca Bedia'nın gözleri bir açık bir kapalı; sanırsınız ki salondaki ahaliyle çocuk misali oynayıp bir yandan da onlara gülüyor.

Bugün yine her gün yaptığım gibi dışarı çıktım. Aktardan sabun, fırından tavuk, manavdan kalem aldım. Biliyorum, peşime yine birini takmışlar. Ben de tanınmamak için artık şapkasız geziyorum. Ömrüm boyunca şapkayla dolaşmış olduğum için, beni tanıyanlar bile yüzümü gözümü böyle açık seçik görünce benim ben olduğumdan kuşkuya düşüyorlar; gözlerindeki seğirmeden anlıyorum. Onların bu şaşkınlıklarına karşın ben hiçbir şey olmamış gibi davranıyorum. Mesela o üstünde meymenetsiz kargaların tünediği çınarların altından geçerken yine başımda şapka varmış, üstelik kafam da kel değilmiş gibi telaşlanmadan yürüyorum. Boyacı çocukların önünden geçerken her zamanki gibi, ayakkabıma taş girmiş bahanesiyle sövüp sayıyorum. Ben böyle bozuntuya vermedikçe onların kafası daha da karışıyor. Çürük domatesleri seçip tezgahın önüne yerleştirirken benim kim olduğumu bir türlü çıkaramayan kırk yıllık manavım "Münasip Efendi, o domatesler benim tezgahımdan değil," diyor; "Onları çantandan çıkardığını görmedim sanma!"

"Ne fark eder, onları yirmi gün evvel aldığım yer burası değil mi? Hem verdiğin enginarla kereviz yemeği pişirdim, tadı berbattı."

"Enginarla kereviz, patlıcanla kabak dolması, salatalıkla pilaki yapılmaz diyorum, inanmıyorsun. Sonra da bana kusur buluyorsun."

"Bedia pişirirdi. Hepsi de çok leziz olurdu."

"Hayır, pişirmezdi. Senin aklın karışıyor herhalde. Geçenlerde Rıza Bey seni ziyarete gelmiş. Karşılıklı otururken birden kalkıp mutfağa gitmişsin. Sen dönmeyince Rıza Bey peşinden gelmiş. 'Ne diye boş boş dikiliyorsun burada?' diye sormuş. 'Tuz arıyorum.' demişsin, masadaki tuzluğu alıp içeri geçmişsin. Tuzu çayına dökmüşsün yahu! Sonra da 'tadı berbat' demişsin."

"Siz benim telefonlarımı mı dinliyorsunuz?"

"Ne?"

"Utanmıyorsunuz değil mi hiç başkasının telefonlarını dinlemeye? Savcılığa şikayet edeceğim sizi."

"Ne diyorsun Münasip Bey Amca?"

"Telefonlarımın kayıtlarını tutsunlar da görün gününüzü."

"İyi ama sen hiç telefonda konuşmazsın ki! Hem ne ev ne cep telefonun var."

Bunlar hep gazetelerdeki hataları her gün birer birer tetkik ediyorum diye oluyor. Onu anlatıyordum; sabahları devlet daireleri açılır açılmaz şapkamı askıya bırakıp, evkaf memuriyeti yaparken giydiğim takım elbisemle evden çıkarım, eve en yakın devlet kütüphanesine gidip günün gazetelerini sırayla okurum. Tabii bunu yapmadan önce her sabah yediyi çeyrek geçe bizim sokağın bakkalına gidip süt ve ekmekle beraber Cumhuriyet gazetesi alıyorum. Kütüphaneye gitmek üzere yola çıktığımda, koltuğumun altında taşıdığım Cumhuriyet gazetesindeki haberler zatımca çoktan didik didik edilmiş oluyor. Benim vazifem, bu haberlere bakarak diğer gazetelerdeki yanlışları bulmak. Bir dolu yalan haber yapan gazetelere de böylece hiç para vermemiş oluyorum.

Her gün bu kadar çok gazetenin yalanlarını bıkıp usanmadan tespit eden biri haliyle dikkat çekiyor. Bizim sağ cenahtaki İngiliz

ajanı komşuyu her sabah gittiğim kütüphanede karşımda buluverince hemen çözdüm beni izlemekle görevlendirildiğini. Neymiş efendim, sözde kütüphaneciymiş de eve yakın diye tayinini başka bir kütüphaneden buraya aldırmış! Her gün kütüphaneye değil de kerhaneye gidiyor olsam ben aslında pezevengim diye karşıma çıkacak herhalde bu kaltaban.

Bizim İngiliz komşuyu Amerikan emperyalist güçleri başıma musallat ettiğinden beri rahatım kaçtı. Ben memleketimin utanmaz haberlere imza atan gazetelerini bir bir deşifre ediyorum, bu adam kitapları rafa dizmek bahanesiyle etrafımda dolanıp beni gözetliyor. Ben de raflardaki kitapların yerlerini değiştirmeye başladım. Kimsenin bakmadığı bir sırada raftan bir kitap alıp onu alakasız bir başka rafa sıkıştırıyorum. Ertesi gün de gidip teftiş ediyorum, kitap hâlâ yanlış yerde duruyor mu durmuyor mu diye. Yok eğer kitap hala aynı yerdeyse şu benim komşum olacak Ferdi'yi buluyorum hemen.

"*Güzellik ve Makyajın Sırları* kitabı olması gereken yerde yok!"
"Rafa dizilmeyi bekleyen kitaplara da baktınız mı efendim?"
"Tabii ki baktım! Bunak mı sanıyorsunuz siz beni?"
"Biraz bekleyin. Bir de ben göz atayım."
"Acele edin ama, bana hemen lazım o kitap!"

Olur da kitabı bulamazlarsa ortalığı birbirine katıyorum. "Ben bunca senedir gelirim bu kütüphaneye, hiç bu kadar kötü bir idareyle karşılaşmamıştım!" diye bağırıp çağırıyor, geçmiş zamandan örnekler uydurarak asılsız yere atıp tutuyorum. Zaten memleket faydasına olduktan sonra bir parça yalan atmanın zararı yoktur. Hatta ulemamız memlekete fayda getirecek hilafın harfi başına bin sevap yazıldığını, mesele ulvi amaçlarsa bir nebze kıvırabileceğinizi

buyurmuşlardır. Gerçi bunu ne zaman kimden duyduğumu pek hatırlamıyorum; ama sanırım, yani eminim kesin öyledir.

Haberleri devlet radyosundan da mutlaka dinlerim. Mesela sabah sekiz ajansını hiç kaçırmam. Ajansta Devlet Meteoroloji İşleri'nin yaptığı açıklamaya her gün harfiyyen uyarım. Örneğin üç gündür her sabah havanın açık ve güneşli olacağını ilan ediyorlar. Ben de gökyüzü gri bulutlarla boylu boyunca kaplanmış olduğu halde evden paltomu ve şemsiyemi almadan çıkıyorum. Evet, üç gündür her akşam eve yağmurdan sırılsıklam ve üşümüş halde dönüyorum. Ama olsun. Devlet de ara sıra ufak tefek hatalar yapabilir. Mühim olan insanın devlete duyduğu güvenin ne olursa olsun sarsılmaması ve bunu prensip edinmesi, halka açık alanlarda göstermesidir.

Islak kıyafetlerimi çıkarıp sobanın karşısına astım, ama hala üşüyorum Bedia. Kütüphanede ortalığı velveleye verip yarım saat içinde bulamazlarsa idareyi İçişleri Bakanlığı'na şikayet etmekle tehdit ettiğim kitap, *Çin Hanedanlığı'nda Yangşao Çömleklerinin Yeri ve Önemi*, masanın üzerinde duruyor. Ne yapacağım bu kitabı bilmiyorum. Üstelik kapağı da pek çirkin; işlerinde narin ellerini hâlâ gördüğüm masa örtüsüne hiç yakışmıyor. Soldakiler yine konuşup gülüşmeye başladılar, keyifleri yerinde. Onların kahkahaları arttıkça senin suskunluğun içimde daha da tırmanıyor. Yarın kitabın o Yangşao çömleklerinin bed resimlerini gösteren sayfalarından birini yırtacağım, suçu da soldakilerin şımarık veledine atacağım.

Şubat 2011

Duvar

Hepimizi bir örnek giydirmişlerdi. Sonra o boş alanda topladılar. Daha önce hiç bu kadar insanı bir arada görmemiştim. Ne olacağını bilmiyor ve korkuyordum. Düdük sesine benzer, ürkütücü bir ses duyuldu. Elinde sopaya benzeyen bir şey taşıyan kumandan "Sıraya geçin!" diye bağırıyor, hizamızın yeterince düzgün olduğundan emin olmadığı taraflara tehditkâr bakışlar, sert sözlerle müdahale ediyordu. Başka komutanlardan ne olduğunu anlamadığım komutlar yükseldi. Sonra o komutları tekrar etmeye başladık. Bizden yüksek bir yere çıkmış kumandan söylüyor, o ne söylüyorsa biz bir ağızdan yineliyorduk. Ardından her yanı gramofonun boğuk sesi sardı. Gramofondaki sözlere eşlik etmemiz gerektiğini fark ettim. Bu sözleri bilmiyordum, ama etraftaki denetmenlerden korktuğum için dudaklarımı oynatıyordum. Bunlar olurken hareket etmemiz yasaktı. Ayakta dimdik, kıpırdamadan durmamız, hiçbir yana bakmamamız gerekiyordu.

Bizi gruplar halinde büyük, gri bir binanın içine aldılar. Başımızda mutlaka onlardan birileri duruyordu. Hepimize bir numara vermişlerdi ve bizi o numaralarla çağırıyorlardı. Bizi eski tahtalara oturttular. Ayağa kalkmamız, kendi aramızda konuşmamız, hatta

tuvalete gitmemiz yine yasaktı. Sürekli konuşan, bize neyi nasıl yapmamız gerektiğini anlatan gardiyanları sessizce dinleyecek, onlar bize bir şey yapmamızı söylemedikçe bir şey yapmayacaktık. Çok sıkılıyordum, ama sanırım sıkılmak da yasaktı. Sıkıldığım için, cebimde bulduğum lastik parçasını ağzıma alarak başım önümde hafifçe sallanmaya başladım. Gözetmen kafama vurdu. Düzgün durmamı, yoksa beni pataklayacağını söyledi. Ben de düzgün durdum.

Bizi topladıkları o boş alana ara ara kısıtlı dakikalarla da olsa çıkmamıza izin veriyorlardı. Ancak bu alanın etrafı yüksek duvarlarla çevriliydi ve büyük, demir kapısı sıkı sıkı kilitlenmişti. Bizden birinin duvardan atlamaya çalıştığını gördüm. Onlardan biri bu kişiyi kulağından tutarak, cezalandırılmak üzere şefin yanına götürdü.

Hepimize damga gibi bir şey verdiler ve onu göğsümüze takmamızı istediler. Takmayanlar cezalandırılıyordu. Akşam eve gidince anneme damganın üzerinde ne yazdığını sordum. "Mutlu Çocuk İlköğretim Okulu" dedi.

Şubat 2011

Duvardaki Sarı Leke

Michèle, duvardaki sarı lekeyi seyrediyordu. Michèle duvardaki sarı lekeyi seyrederken dişçiyle randevu saati gelip geçti, liseden sınıf arkadaşları lise günlerini yâd etmek için buluşup ayrıldılar, sinemalarda Michèle'in en sevdiği yönetmenin yeni filmi oynadı. Michèle'in en sevdiği yönetmenin filmini seyreden insanlar evlerine çekilip uykuya daldılar. Michèle duvardaki sarı lekeyi seyrediyordu. Michèle duvardaki sarı lekeyi seyrederken kuzenleri pazar kahvaltısı için bir araya geldiler. Michèle'in yazılı olduğu satranç kursu başladı ve bitti. Michèle'e satranç kursundan sonra çıkma teklif etmeyi planlayan Frederick derse geldi ve gitti. Michèle duvardaki sarı lekeyi seyrediyordu. Michèle'in en sevdiği müzisyenin konseri sona erdi.

Michèle duvardaki sarı lekeyi seyrediyordu. Michèle duvardaki sarı lekeyi seyrederken Michèle'e ne zaman gelse buz pateni öğretmek istediğini söyleyen ablası, Michèle yerine yabancı çocuklara buzda kaymasını öğretti. Michèle buzda kaymasını öğrenmek istedi ve duvardaki sarı lekeyi seyretti. Michèle duvardaki sarı lekeyi seyrederken, radyolarda Michèle'in en sevdiği şarkılar çaldı. Michèle'in beş yaşındaki yeğeni ilk bale müsameresinde aralarında Michèle'in oturmadı-

ğı seyircileri acemice selamladı ve onlara çarpık dişleriyle gülümsedi. Michèle'in başvurduğu işe bir başkası alındı. Michèle'in en yakın arkadaşı Elsa tek başına alışverişe çıktı. Michèle'in annesiyle babası Michèle'in neden yataktan çıkıp onları ziyarete gelmediğini merak etti.

Michèle duvardaki sarı lekeyi seyrediyordu. Michèle duvardaki sarı lekeyi seyrederken, hoşlandığı adam Michèle'in boş zamanlarında gidip oturmaktan hoşlandığı kafeye Michèle'i görebilmek umuduyla gitti ve üst üste iki bardak karamelli frapuccino içti. Michèle duvardaki sarı lekeyi seyretti. Michèle duvardaki sarı lekeyi seyrederken, Michèle'in katalogdan görüp beğendiği kazağın sonuncusu bir başkasına satıldı. Michèle'in doğuştan istidadı olduğu söylenen tenis dersleri, şiir dersleri, kağıttan çiçek yapma sanatı dersleri Michèle duvardaki sarı lekeyi seyrederken başladı ve bittiler. Michèle'in anneannesi Michèle'in onun doğumgününü kutlamasını bekledi. Michèle hep duvardaki sarı lekeyi seyretti. Michèle duvardaki sarı lekeyi seyrederken, selvi ağaçlarındaki yapraklar yavaş yavaş yeşilden sarıya dönüştü.

Aralık 2011

Michèle'in Geçmişi ve Ayakkabı Dolabı

Michèle sonbaharda kendisine düz ayakkabılar satın aldı; zira onunla aynı boyda olan sevgilisi, Michèle'in ondan uzun görünmesini istemiyordu.

Kış gelince Michèle düz ayakkabılarını rafa kaldırdı; zira iş yerinde, onu on dokuz yaşında bir kızla aldattığını öğrendiği eski sevgilisine yukarıdan bakmak hoşuna gidiyordu. Ayrıca Bruno ona topuklu pabuçlarıyla çok daha zarif göründüğünü söylemişti.

İlkbahar başladığında Michèle Bruno'yla görüşmeyi kesmişti. Michèle kendisine ince uzun topuklu ayakkabılar alıp durmayı da kesti. Zira yeni sevgilisi Adrien rahat giyimli kadınlardan hoşlanıyordu.

Topuklu ayakkabılardan sonra dümdüz pabuçlarla kendisini rahat hissetmeyen Michèle, rahat kıyafetlerinin altına dolgu topuklu pabuçlar satın aldı.

Yazın, Michèle'in Adrien'le yaptığı uzun yürüyüşler sona ermişti. Louis, Michèle'in çıplak ayaklarını görmeye bayılıyor, onları her fırsatta öpüyordu. Michèle bu yüzden kendisine bir sürü sandalet satın aldı; bütün yazı renk renk, çeşit çeşit sandaletlerle, sandaletlerine uygun oje ve elbiselerle geçirdi.

Sandalet mevsimi kapanınca Louis'nin de Michèle'e ilgisi sona erdi. Michèle, kadınsı sevgilisinden yeni ayrılan Jules'un ilgisini çekebilmek için uzun topuklu ayakkabılarını dolabında kaldırmış olduğu yerden geri çıkardı.

Şubat 2012

Kız, Kedi ve Paspas

1.

Adam beş adımlık bir hücrede yaşıyordu. Kız beş adımlık hücrede yaşayan adamın altıncı adımı olmak istemişti. Aslına bakılırsa, adam hücreden çıkalı seneler olmuştu. Buna rağmen adam halen oradaydı. Nereye gitse beş adımlık hücresini de kendisiyle birlikte taşıyordu. Nerede ne yapıyor olursa olsun yaptığı işi hâlâ beş adımlık bir hücrenin içinden yapıyordu. Kaç adım koşarsa koşsun, etrafını ören beş adımlık hücresinin içinden bir türlü çıkamıyordu.

Kız adamın duvarları olmak istedi. Adam hücresinin görünmez duvarlarını her yumrukladığında duvarlar o olsun, böylece adam onun bedeni üzerinden dünyaya açılsın istedi. Kollarını iki yana olabildiğince açıp adamın duvarlarının önünü kapladı bu yüzden. Adam, aslında olmayan duvarlar yerine kıza saldırdığında kız bu yüzden dişlerini kendi dudaklarına, tırnaklarını kendi etine geçirdi. Adama yeterince sabrederse onunla dünya arasında bir köprü olabilirdi. Ada-

mın yaralarını sarabilmek için ona tereddütsüzce kendi derisini verdi. Ama adam hep beş adımlık bir hücrede yaşamaya devam etti.

2.

Kadın kırk metrekarelik bir evde tek başına yaşıyordu. Kadın bir akşam hasta bir kediyi kırk metrekarelik evine getirdi. Kediye süt, minder ve paspas verdi. Kedi paspasın salkım saçak sallanan iplerini görünce kendinden geçti. İpleri ağzıyla çekiştirdi, iplere tırnaklarını geçirdi, gece boyu paspasın üzerinde tepindi. Kadın sabah paspası mahvolmuş halde buldu. Paspasın artık kullanılmayacağını düşünerek, onu kapının önüne çıkardı. Paspas, üzerinde kedinin diş izleri, tırmık izleri, yıpranmış halde yolun kenarına serildi.

3.

Kız sabahın erken saatinde, paspasın bir köşede serili olduğu sokağın başında göründü. Ağır, acılı adımlarla paspasın önünden geçti, kadının evinin karşısındaki güzel bir evin bahçe kapısından içeri girdi. Kızın annesiyle babası kızı sevinçle karşıladılar. Ona "İyi misin?" diye sordular. "O da iyi mi?"

Kız başını salladı. Ama adamın dişlerinin, tırnaklarının izleri kızın sırtında, boynunda, bacaklarındaydı. Kız banyoda elini yüzünü yıkarken boynundaki tırmık izlerini fark etti. Anne babası o izleri görmesin diye boynuna pembe bir fular bağladı. Sonra yüzüne mutlu bir tebessüm takarak anne ve babasıyla üst balkondaki kahvaltı masasına geçti.

Kızın saçları kızıl, dalgalı, kızın gözleri ışıl ışıl, ama içi o sabah çok yıpranmış bir paspas gibiydi. Kızın duruşu bunu gizlemek ister gibi dikti. Kıza "Fuların ne kadar da güzel," dediler. Sana çok yakışmış.

Kızın her yanı acıyordu. Kız tekrar gülümsedi. Kız zaten güzeldi. Gülümseyince daha da güzelleşti. Kızın içinden çıkıp geldiği gece yüzünün aydınlığında daha da silikleşti.

Balkon sokağı görüyordu.

"Paspası dışarı atmışlar," dedi kızın babası.

"Ne kadar ayıp," dedi kızın annesi.

Adamın izleri hemen yanlarında oturan kızlarının fularının, bluzunun, eteğinin altında sızlıyordu. Kızın ışıldayan yüzüne bakarak "Ballı çörek ister misin," diye sordular.

Kız reddetmedi.

Ekim 2011

Radyo

Tebernüş Abi arabayı sağa çekiyor. Şefika Hanım henüz ortalarda yok. Bekliyoruz. Tebernüş Abi tek eliyle radyoyu kurcalıyor.

"Ferzan, evladım, koltuğu geriye itemedim bir türlü," diyor Füsun Hanım.

"Bir de uyandım ki saat sabahın üçü olmamış mı!"

"Evet memur bey," diyor Tebernüş Abi. "Araç hastanenin. Diyaliz hastalarını getirip götürüyoruz."

Şefika Hanım nihayet, yeğeninin koluna yaslanmış, kaldırımı yorgun argın adımlar halde köşeden görünüyor.

"Hele akşamları, öyle susuyorum ki," diyor Ferdi Bey.

"Gördün mü işte, yine bozuldu çantamın fermuarı!"

"Çok güzel olmuş. Sen mi yaptın?"

"Ama, olmaz ki. Evi satarlarken ilanda "deniz manzaralı" diye yazıyordu. Şimdi üst üste binalardan başka şey görünmüyor. Manzara parasını geri ödemeleri gerek."

"Hava esiyor. Rüzgârlıksız çıkılmaz artık dışarı."

"Sizde de sular kesildi mi?"

"Fersan, burası neresi?"

"Kıza bak, sokağın ortasında sarılıverdi oğlana."

"İyi ki çıktı şu diyaliz diyorum bazen. Bir bahaneyle evden dışarı çıkıyoruz. Dağ, tepe, hiç geçmediğimiz yerler görüyoruz. Arkadaş ediniyoruz, gülüyoruz, konuşuyoruz. İçimiz açılıyor. Yoksa dünya gaileleriyle eve tıkılıp kalacaktık. Değil mi ama?"

Yiine biir güülnihaal.

Radyodan yükselen şarkı ani bir cızırtıyla yarıda kesiliveriyor ve herhalde Birleşik Arap Emirlikleri gibi bir ülkeden canlı yayın yapan bir kanal araya giriyor. Radyo tekleyerek bizce anlaşılmaz kelimeler kusuyor.

"Haydaa!"

"Olmaz ki ama şimdi. Ne güzel şarkıyı dinliyorduk!"

"Tebernüş, yaptır şu radyoyu artık oğlum," diye sesleniyor Selami Bey.

"Yahu, ben vereceğim tamir parasını!"

"Ne olursun, Tebernüş."

"Uğraşmıyor muyum sanıyorsunuz," diyor Tebernüş Abi. "Defalarca götürdüm ben bu radyoyu tamire. Ama, gel gör işte, hınzır radyo; yolda hiçbir şey çalmıyor, tamircide bülbül gibi ötüyor namussuz. Tamirciden utanıyorum artık. Radyoyu her açtığında gözlerini kuşkuyla yüzüme dikiyor. Mendeburda tık yok. Beni deli durumuna düşürüyor."

"Siz verin bana bu radyoyu bir akşam, görün bakalım nasıl adam ediyorum ben onu ertesi güne," diye atılıyor, oturduğu köşeden Kamil Bey.

"Yiine biir güülnihaal" tekrar başlıyor ve tartışma bıçak gibi kesiliveriyor.

"Fercan, çok sıcak oldu. Klimayı biraz açıver evladım," diyor İnci Hanım.

Sabah servisindeki hastalar oflaya puflaya çıkıyorlar diyalizden. Beria hanımın güç bela taşıdığı çantayı elinden alıyorum.

"Sağolasın Fertan," diyor. "Kolum çok ağrıyor. Hemşire damarı bir türlü bulamadı bugün."

"Fersan, Mine Hanım'ın tansiyonu düştü," diyor Cihan Bey. "Biraz beklememiz gerekecek. Daha içeride."

"Şu giden Doktor Aydın Bey değil mi? Galiba arabasını yenilemiş."

"Havalar nasıl da soğudu. Çok üşüyorum."

"Klimayı açar mısın, Ferman?"

"Sonbahar kendisini hissettiriyor artık. Ekim ayı gelmeden havası gelecek herhalde."

"Yanıma bu krakerlerden alıyorum. Midem bulanınca iyi geliyor."

"Buyrun, efendim. Evet, ben Fergân. Tabii, efendim. Ben oraya varmadan sizi arayacağım, siz merak etmeyin."

"Piraye Hanım, bu benim torunum Yalçın. Seneye subay çıkıyor inşallah."

"Aman sarsmayasın arabayı Tebernüş. İçim pek fena."

"İsmet Bey günde iki tane yeter, dedi."

"Eve girer girmez kendimi yatağa atıyorum. Çoraplarımı bile Neriman çıkarıyor."

"Ferna, açsana müziğin sesini yavrum. Pek bir güzel bu Türk Sanat Musikisi."

"Çok su çektiler. Fazla oldu diyorum, inanmıyorlar."

"En güzel mevsim şu sonbahar."

"Şuna bak, deli gibi geliyor karşıdan. Allah muhafaza."

"Ben biraz kestireceğim, Fettan'cığım. Battaniyeyi uzatabilir misin?"

"Ben sana diyorum, yanında ayranı hazır bulunduracaksın diye."

"Yeğenimin hediyesi. Çok rahat ettim."

Senede biir güün.

"İşte göç eden bir leylek kafilesi."

"Alo, ben Fergân."

"Çok halsizim, dedim. Önce kan sayımı yaptırttı."

"Feman, neden hâlâ ısınmadı içerisi?"

"Kaza mı olmuş acaba?"

"Hiç mi süpürmezler bu yaprakları!"

Senede biiir güüün...

Ne var ki "senede bir gün", haber spikerinin "Güney Kore cumhurbaşkanını ziyaretinin ardından basın toplantısı düzenleyen Başbakan" diye başlayan sözleriyle birden kesiliyor. Hep bir ağızdan yükselen "Aaaaa!", "Yaaaa!", "Amaaaan!"lar birbirine karışıp tek bir itiraz nidası oluyorlar.

"Bize ne Başbakan'ın nerede ne yaptığından," diyor Emel Hanım.

"Tebernüş, göster şu radyoyu bir tamirciye!"

"At gitsin en iyisi."

"Ver bir hurdacıya."

"Antikacıya götür."

Radyo, hakkında söylenenleri duymuş gibi birden küsüp kendi kendine kapanıyor.

"Bari aramızda para toplayıp Tebernüş'e yeni bir radyo alalım," diyor Niyazi Bey.

"Bir değil, iki tane alalım," diyor Seçil Hanım. "Biri bozulursa öteki yedekte olur."

"Tam isabet!"

Radyo bu sefer kendi kendine açılıp "Senede bir gün"ü çalmaya devam ediyor.

"Tebernüş, bozuk falan değil, düpedüz dünyanın en akıllı radyosu bu seninkisi," diyor Şevket Bey.

Gülüşmelerin arasında Lütfi Bey'in yavaş yavaş kaykıldığını görüyorum.

"Efendim, iyi misiniz?"

"Fersam, tansiyon aletini getiriver oğlum."

"Bir de kolonya."

Lütfi Bey nihayet kendine geliyor, "Bir şeyim yok, başım döndü öyle birden," diyor ve doğruluyor.

"Buyrun," diyorum; "Ben Fergân. Sesinizi alamıyorum."

Damla Abla'nın beş yaşlarındaki kızı Ada annesini hep apartmanlarının önünde zıp zıp zıplayarak bekliyor. Minibüsü sokağın köşesinde görünce önüne öyle hızlı bir atlayışı var ki Tebernüş Abi daha bu köşeyi dönmeden vitesi ikiye takmayı unutmuyor. Hep mahzun bir prenses gibi sessiz olan Damla Abla minibüsten de aynı gösterişsiz asaletle iniyor.

"Rahatsız olmana gerek yok Fernan'cığım," diyor; "kendim inebilirim."

Ada, Damla ablayı görünce "Annem geldi! diye haykırarak olduğu yerde sıçrıyor. Annesinin kucağına atlamaya hazırlanırken babaannesi tutuyor Ada'yı, "Annen şimdi çok yorgun, Ada," diyor; "Bırakalım da biraz dinlensin, olur mu?".

Ada annesinin fistülsüz kolundaki eline yapışmış, apartmanlarının kapısından içeri girerken hepimize el sallıyor.

Piraye Hanım ile Ruşen Bey hep, birlikte gelip gidiyorlar. Ruşen Bey Piraye Hanım'ın servisten inmesine yardımcı oluyor. Her zamanki gibi yine el ele tutuşuyorlar. O kadar yaşlılar ve yürüyüşleri o kadar ağır ki, gözden kaybolmaları hep çok uzun sürüyor.

Durakta Lütfi Bey'i bekleyen kimse yok. Bugün biraz halsiz; Lütfi Bey'e oturduğu dairenin kapısına kadar ben eşlik ediyorum. Kapıyı kucağında üç aylık bebeğiyle açan gelini bana teşekkür ediyor.

Fuat Bey'i almaya bugün yine kız kardeşi gelmiş. Birbirimize iyi günler dileyip ayrılıyoruz.

Mehveş Hanım'ı da durakta bekleyen kimse yok. Ama Mehveş Hanım müdanasız; "Aman, ben iyiyim; tek başıma giderim." diyerek beni elinin tersiyle itiyor ve omzunda vaktinden erken giyilmiş mantosuyla bir sağa bir sola salınarak iki yanı ağaçlarla çevrili yolda gözden yitiyor.

"Bir hafta içinde olacak değişiklik değil," diyor Yekta Bey. "Bu ağaçlar geçen hafta yemyeşildi. Şimdi neredeyse çıplaklar"

Radyoda "Bir bahar akşamı rastladım size" diye bir şarkı çalıyor. Minibüsteki sessizlikte hepimiz ses gitti gidecek diye tetikte bekliyoruz; ne var ki hiçbir şey olmuyor, şarkı kendisini başına bir kaza gelmeden duyurmayı sürdürüyor.

"İyi günler," diyorum; "Ben Fergân. Kiminle görüşüyorum acaba?"

Minibüs yokuşlu yolları inip çıkarak Mine Hanım'ı bir bahçenin kapısına getiriyor. Mine Hanım'ın bugün diyalizde fenalaştığı haberini almışlar; iki kızıyla oğlu ineceği yerde onu bekliyorlar. Mine Hanım'ın bir koluna oğlu, diğerine kızı giriyor.

Onlar uzaklaşırken Mine Hanım'ın büyük kızı bana yaklaşıyor; sesinde titreyen tuhaf bir heyecanla, "Feran Bey, çok teşekkür ederiz." diyor; "Biz evlatları olarak her zaman annemizin yanında olamıyoruz; ama siz ona evladı gibi destek oluyorsunuz. Bu yaptığınızın bizim için anlamını bilseniz, bilseniz..."

Cümlesini tamamlayamadan tıkanıyor, gözlerinde mani olamadığı yaşlar birikiyor. Bir şey söylemeye muvaffak olamadığı halde uzanıp elindeki katlı zarfı cebime yerleştirmeye yelteniyor. Elimde olmadan içerliyorum. Kaşlarım çatılıyor, geri çekiliyorum.

"Bu da ne demek," diyorum; "Ben görevimi yapıyorum."

Galiba sesim biraz sinirli çıkıyor.

"Yanlış anlamayın," diyor Mine Hanım'ın büyük kızı. "Siz tabii ki görevinizi yapıyorsunuz. Bunu biliyorum. Ama biz size annemizi emanet ediyoruz. Size güvendiğimiz için gün boyu iç rahatlığıyla işimizi yapabiliyoruz."

Bu sefer benim sesim titriyor.

"Siz anlamıyorsunuz," diyorum. "Bu dünyada herkes birilerini birilerine emanet ediyor."

Mine Hanım'ın büyük kızı bu kadar öfkelenmeme şaşırıyor. Ben dönüp minibüse biniyorum. Radyodan tık bile duyulmuyor.

"Sağlık eldeyken böbreklerinizin kıymetini bilin," diyor arkadan Feriha Hanım. "Bol bol su için."

Ertesi sabah yola çıkarken Tebernüş Abi'ye "Bugün Başak Hanım'ı almıyoruz." diyorum; "Erken saatte çekilmesi gereken bir ekosu varmış, onu hastaneye ailesi getirmiş"

Hastalar minibüsü birer ikişer doldurmaya başlıyorlar. Radyoda "Tûtî-i mu'cize gûyem" çıkınca hepsi seviniyor; şarkı sonuna kadar dayansın diye radyoya yüksek sesle maşallah diyorlar. Sonra hep bir ağızdan şarkıya eşlik etmeye başlıyorlar. Minibüste bir fasıldır kopuyor.

"Diyalize gelmediğim günlerde, buradayken geride bıraktığım işlere zor yetişiyorum," diyor Vedat Bey. "Ama iyileşince, diyorum ki, iyileşince bir musiki cemiyeti kuralım. Yine bu servisle hep beraber gider geliriz. Yolda yine böyle şarkılar söyleriz."

"Fercam'ı da yanımıza asistan alırız. Bize dernekte çay kahve servisi yapar."

"Ya Tebernüş?"

"Şoförlükten arta kalan zamanlarda ona nota öğretiriz. Bakarsınız zamanla bir meslek daha edinir, kendisine yeni bir radyo alır."

Tam bu sırada radyo şarkıya nokta koyup, sesi Hitler'inkine benzeyen bir adamın yabancı bir dilde, belki yine Almanca'da sarf ettiği hararetli sözcükleri haykırmaya başlıyor. Minibüste bu sefer bir bezginlik nidası inliyor.

"Bu da ne şimdi böyle be Tebernüş, diyor Bülent Bey. Yoksa sen aslında uluslararası gizli bir örgütün ajanısın da belli olmasın diye mi diyaliz hastalarına şoförlük yapıyorsun?"

"Yaptır artık şu radyoyu be Tebernüş!"

"Siz o radyoyu bana verin, görün bakalım bir akşamda tıkır tıkır işler hale geliyor mu gelmiyor mu," diye atılıyor Kamil Bey.

"Kamil Bey, siz benim otomatik kurşun kalemimi bile tamir edememiştiniz," diyor Sema Hanım; "Bu eksantrik radyoyu nasıl tamir edeceksiniz?"

"Ederim," diyor Kamil Bey. "Deneyin görün, ederim işte!"

"İyi de, sen radyoyu tamir edip de ne yapacaksın Kamil Bey," diyor Erdi Abi. "Senin kulakların zaten işitmiyor ki!"

Kamil Bey "Hadi canım sen de!" diye homurdanarak arkasını dönüyor. Radyo Çekoslovakya'nın millî marşını çalmaya başlıyor.

Belki, diyorum, belki bir mucize, her zaman, vardır.

"En çok çayı özlüyorum," diyor İnci Hanım. "Çocuklar demleyince kokusu beni mest ediyor, evde kaçacak delik arıyorum."

"Uğursuz doktorlar; verdikleri bilmem ne bela ölçülük miktar dişimin kavuğuna bile yetmiyor."

Radyo eski frekansına dönüyor. Bu kez "Kız sen İstanbul'un neresindensin?" çalmakta.

"Ben bu radyoyu bir gecede adam ederim," diye bağırıyor Kamil Bey. "Orduda ne çavuşlar geçti elimden."

"Abi," diyorum, "Şefika Hanım'ı artık almıyoruz. Dönme sapaktan."

"Neden," diye soruyor.

Cevap vermiyorum. Tebernüş Abi tekrarlamıyor. Caddeyi hiçbir yere sapmadan geçiyoruz. İnci Hanım'ın yanı bu sabah boş kalıyor.

"İçim sıkıldı, ne karanlık hava bu böyle," diyor birden Vedat Bey. "Fermay, aç şu radyoyu da bir şeyler dinleyelim bari."

Birkaç caddeden sonra, Şefika Hanım'ın boş kalan yerine, arkada yalnız oturan Füsun Hanım geçiyor. İnci Hanım'la selamlaşıp sanki her zaman böyle yan yana oturuyorlarmış gibi havadan sudan sohbet etmeye başlıyorlar. İnci Hanım dizlerindeki ağrıdan şikayet ediyor, Füsun Hanım ona yeni alındığı halde sorun çıkaran buzdolaplarını anlatıyor. Serviste başka kimse konuşmuyor. "Şefika Hanım'ı almayı unuttuk! Şefika Hanım'ı almayı unuttuk!" diye sesleniyor birden

arkadan Kamil Bey. Az önce servis arkadaşlarına küsmüş olduğunu herhalde unutuyor. O zaman İnci Hanım'la Füsun Hanım da Şefika Hanım'dan bahsetmeye başlıyorlar.

"Yazık oldu," diyor Füsun Hanım.

"Sorma, boşu boşuna gitti dağ gibi kadın," diyor İnci Hanım. "Ufak bir ihmalin yaptığına bak."

"Asansör tamircisi vaktinde gelseydi şimdi yanımızda olacaktı."

"Tam üç kez yaya çıkmış dört kat merdiveni. Dile kolay! Dayanamadı işte kalbi."

"Asansör tamir edilene kadar oğlunda kal demiştim ben ona, ama dinlemedi."

"E, kalp bu kadar yorgun olunca, diyaliz de bahanesi oldu işte."

"Merdivenlerde kendini yormasaydı o gün aslanlar gibi çıkacaktı diyalizden! Kısmet değilmiş..."

İnci Hanım'la Füsun Hanım asansörlerden ve tamircilerden bahsetmeye koyuluyorlar.

"Şu tamircilik büyük sorumluluk isteyen iş," diye söze karışıyor Bülent Bey. "Sözünde durmadın mı kaç kişinin canına mal oluyorsun böyle işte."

"Kuaförlük de çok zor, her biri ayrı türlü bir sürü insanla uğraşıyorsun," diyor Sema Hanım.

"Sabahın bir köründe kalkan börekçilere ne demeli!"

"Ben size söylüyorum, bozuk işte bu radyo!" diye bağırıyor arkadaki yerinden Kamil Bey; "Ne olur bir akşam bana verseniz de tamir edip getirsem!"

Tebernüş Abi'nin radyoyu çoktan kapatmış olduğunu Kamil Bey'e kimse söylemiyor.

*

Belki bir sabah bizi affeder. Dikilmiş, hazır mıyız değil miyiz diye kendimizi yoklarken, kalbimizden bir an gelip geçer, belli mi olur, bir de bakarız ki hiç yaşamamışız gibi bizi affeder. Belli mi olur, bir sabah, bir akşam, bir vakit, nefesle ciğer arasında, kalemle yazı arasında, virgülle nokta arasında, kalbimizden umulmadık bir an gelip geçer; bizi o an affeder.

*

Parmaklarım şakaklarımda. Hastaneye varınca hastaları birer ikişer uğurluyorum. Duru'da bu sabah bir acayiplik var. O da annesi de hareket etmiyor. Duru yüzüme bir şey söyleyecekmiş gibi bakıp dursa da, sonradan hep, başını yere indiriyor, dikildiği yerde ayakkabısının burnuyla toprağı eşeliyor. Yanına yaklaşıyorum, "Ne oldu?" diye soruyorum. Duru derin bir nefes alarak gözlerimin içine bakıyor.

"Ben gelecek hafta gelmiyorum. Bundan sonra beni beklemeyin," deyiveriyor.

İrkiliyorum.

"Anlamadım," diyorum.

Duru on sekiz yaşında bir genç kız. Boynuna kateter takılı; oradan diyaliz oluyor. Diyalize hep annesiyle gidip geliyor.

Duru ve annesi bakışıyorlar. İkisi de saklayamadıkları bir heyecanla gülümsüyor.

"Haftaya ameliyat oluyorum Feyman Abi," diyor Duru. "Testler uyumlu çıktı, annem bana böbreğini veriyor."

"Ben... ben çok sevindim," diye kekeliyorum. "Ne kadar güzel bir haber bu."

Duru'yla annesi tekrar bakışıp bu sefer gözlerinin içlerine kadar, gözleriyle ve dudaklarıyla ve yanaklarıyla ve burunlarıyla, gülüyorlar. Gülüyorlar ve öyle gülüyorlar ki ikisi de göz pınarlarını tutamıyor.

"Duru seneye üniversite imtihanlarına girecek," diyor annesi.

"Tıp okumak istiyorum," diyor Duru.

Sanki Duru ameliyattan sağ salim çıkmış da, vücudu annesinin böbreğini hemencecik kabul etmiş de, tüm o alışma devresini kolaycacık atlatmış da, üniversite sınavlarına girip tıbbı kazanmış da, doktor çıkmış da, gelip hastaneye doktor olmuş, şimdi karşımda bir doktor olarak duruyor gibi seviniyorum. Onların yüzlerine, gözlerine bulaşan gülüş beni de sarıyor; ben de gözyaşlarımı tutamadan gülüyorum.

İçimi bir coşku kaplıyor.

Diyaliz ünitesinden iki kat yukarı, Zührevi Hastalıklar Bölümü'ne çıkıyorum. Koridorlar bir anda sessizleşiyor.

*

Düşünce kütük gibi kalakalmayız; fidan gibi, boynumuzu tekrar kaldırırız. Dikiliriz, eğiliriz, kapaklanırız; ama her inişte kalkarız, her vakit düşer, her vakit yine doğruluruz.

Kütük gibi düşmeyiz; belki, fidan gibi eğiliriz.

*

"Hoş geldin oğlum," diyor.

"Hoş bulduk baba," diyorum.

Bir süre bakışıyoruz.

"Dün ilaçlarını getirdim," diyorum. "Sen uykudaydın. Hemşireye bıraktım ben de."

"Aldım," diyor. "Sağolasın."

Ne gerek varsa başımı sallıyorum. Bir süre daha ağzımızı açmadan öylece durup birbirimizin yüzüne alık gibi bakıyoruz. Sanırım söyleyecek söz bulamıyoruz. Neden sonra, dudaklarım aralanıyor.

"Gideyim artık," diye mırıldanıyorum. "Servis saati yaklaşıyor. Çıkacak diyaliz hastaları var."

"Güle güle Fergân," diyor babam.

Füsun Hanım fenalaşmış, gelemiyor. Doktoru başında. Biz servisin içinde oturmuş bekliyoruz. Tebernüş Abi'nin minibüsü karşısına çektiği güzel manzaradan, güneş yavaş yavaş çekiliyor.

"Gökyüzüne bakın, gün batımı ne güzel görünüyor," diyor Başak Hanım.

"Çok güzel mevsim şu sonbahar," diye ilave ediyor Vedat Bey.

"Hele bu renkler..."

Dayanamayıp Tebernüş Abi'ye dönüyorum.

"Abi, yaptır sen de şu radyoyu artık," diye söyleniyorum, nedense biraz sertçe.

Kimse sesini çıkarmıyor.

Aralık 2006

Ama Sizden Değilim Üzerine Söyleşilerden Parçalar

"Biz Diye Bir Şey Yok"[1]

Söyleşiyi yapan: Suavi Kemal Yazgıç

SKY: Yeni kitabınız *Ama Sizden Değilim* aynı sokakta yaşayan insanların kesişen öykülerinden oluşuyor. Öykülerin hiçbirinin adı *Ama Sizden Değilim* olmadığı halde kitaba bu ismi vermenizin nedeni aynı sokakta yaşayan bu insanların her birinin birbirlerinden farklı şekillerde de olsa aykırı olmaları mı?

NK: En önemli nedenlerden biri bu, evet. Öykülerin anlatıcıları farklı uyumsuzlukları veya aykırılıkları olan insanlar. Belirgin aykırılıkları olan kahramanlar dışında, sözgelimi "Pasaklı"nın anlatıcısının çocuk olması, "Taş Parke"nin anlatıcısının depresyonda olması da hayatın ana akımının (mainstream) dışında olma durumuna karşılık geliyor. Öykülerin ortak teması da normdan bu ayrılmayla ilgili zaten.

1 Bu söyleşi 4-10 Haziran 2012 tarihli *Gerçek Hayat* dergisinde yayınlanmıştır

SKY: Ama kahramanların her biri, başlığın ağzından, "Sizden değilim" demiyor, "Ama sizden değilim" diyor. Buradaki "ama"nın anlamı nedir?

NK: "Sizden değilim"de keskin bir ayrılığı veya sırf aykırı olmak için aykırı olmayı vurgulayan bir anlam hakim. "Un-conformism" ile "non-conformism" arasındaki fark saklı "ama" içinde. "Ama"da mahcubiyet, çaba, öz-bilinç, entegre olmayı hem istememe hem de becerememe duygusu var.

SKY: *Ama Sizden Değilim* isminin hep bağımsız bir yazar olarak tanıdığımız Nihan Kaya'yla ilişkisi var mı? Kitabın arka kapağında "Nihan Kaya altıncı kitabıyla bize 'Sizinle bir aradayım, ama sizden değilim' diyor" yazıyor.

NK: Evet, tabii. "Ama sizden değilim" hayatım boyunca belki de en çok kullanmak zorunda kaldığım ifade oldu. Birbirinden farklı kimselere birbirinden farklı anlamlarda kurdum bu cümleyi. Birileri sizi değişik nedenlerle kendilerinden saydığı ve hep bu varsayımla hareket ettiği, size bu varsayımla yaklaştığı zaman "Ama ben sizden değilim ki" demek zorunda kalıyorsunuz bir yerde. İnsanlar zihinlerinde bir Nihan Kaya yaratıyor, sonra da zihinlerindeki Nihan Kaya'ya uygun hareket etmediğiniz için size kızıyorlar. Birileriyle aynı yeri ve zamanı paylaşmam, onlarla alışverişte, iletişimde bulunmam onlardan biri olduğum anlamına gelmiyor. Aynı sokakta yaşayan insanların durumu da aynı.

SKY: O sokakta bulunmanız isteğiniz dışında mı?

NK: Hayır. Dünyanın yapısı gereği herkes öyle veya böyle bir sokakta yaşar; ama yaşadığımız sokak bizi tanımlamayacaktır. Bizi "o sokaktan biri" olarak tanımlayanların hatalı yargıları olacağını biliriz. Geçenlerde biri bana "Tamam, bizden değilsin; ama yabancı da değilsin," dedi. Sanırım bu, durumumu güzel özetleyen bir ifade. "Ama"yı da açıklıyor.

SKY: Nihan Kaya kimlerden değil?

NK: Hiç kimseden değil. *Ama* birilerine benziyor mu? Pek tabii. Herkes benzer. Bununla birlikte önemli olan, insanın kendisini diğerlerinden *ayıran* özelliklerinin farkında olması. İnsanın kim olduğunu belirleyen şey benzerlikleri değil, farklılıkları.

SKY: Sanırım bu benzerlik ve farklılıkların herkes için geçerli olduğunu düşünüyorsunuz. Nitekim kitapta da sokağın Türkiye'yi, sonra dünyayı kapsadığı, öykülerdeki genişleme üzerinden ima ediliyor. Yine de kahramanlar kendilerini "biz" olarak gördüklerinde bile birbirlerinden ayrılar.

NK: Aslında "biz" diye bir şey yok, "biz" tahayyülü var. Bu tahayyülün gerçek sonuçları olabilse de "biz" bir tahayyül. Diğer yandan, hepimiz birbirimize benzediğimiz için sokak Türkiye ve dünyayla iç içe geçebiliyor. "Taş Parke"deki, sokaktan Nisan'la, "Duvardaki Sarı Leke"de, Fransa'da, dışarıda hayat devam ederken odasında duvardaki sarı lekeyi seyreden Michele'in depresyonları birbirine çok yakın, ama ikisi de birbirlerinden habersizler. İstanbul'da herhangi bir ara sokakla dünya arasında aslında çok da fark yok. Türk eğitim

sisteminin ve resmi ideolojinin eleştirisi olan "Duvar"la Fransa'da depresyondaki bir genç kadının odasında geçen "Duvardaki Sarı Leke"nin duvarı temelde aynı.

SKY: Öykülerinizin kahramanları birbirini tanıyor ama "dinlemiyor". Bir iletişimsizlik kitabı diyebilir miyiz?

NK: Kitap bir arada olma ve birlikte olmamayla ilgili. Her iletişim iletişimsizliği de barındırır.

SKY: Aynı çevreyi paylaşan, birbirlerini tanıyan insanlar arasında geçiyor öyküleriniz. Öyküler birbirleriyle bağlantılı. *Ama Sizden Değilim* niçin roman değil de öykü oldu?

NK: Anlamadım.

SKY: *Ama Sizden Değilim* öykü kitabı değil de roman olsaydı ne değişecekti?

NK: Çok satma kaygısı olan bir yayınevi kitabı "roman" olarak piyasaya sürebilirdi belki. Yine de kitabın bölümlerinden her biri bağımsız bir "öykü" olarak okunabilirdi o zaman da. Öykülerdeki hem parçalı olma, hem de iç içelik hali, çoğulculuk, aynı durumun dünyadaki karşılığının kitabın alt-metni olmasından kaynaklanıyor. Teknik, içerikten ayrıştırılamaz bir şey.

"İröninin Altında Her Zaman Başkaldırı Saklıdır"[2]

Söyleşiyi yapan: Zuhal Erkek

ZE: Bu kitaptaki roman karakterleri aynı sokakta yaşıyorlar ve hikâyeleri bazen kesişiyor.

NK: "Ama sizden değilim" cümlesinin anlamı bütün öykülerin içinde gizli. Farklı anlamlarda ve farklı tonlarda söyleniyor olsa da. Öyküler bütününün çoğulcu bir yapısı var. Bu çoğulcu yapının ortak paydası bu cümle. Kısacası, kitaptaki karakterlerin hepsi birbirinden farklı şekillerde sıradışı olan, hayatın akıntısına kapılıp gitmeyen insanlar. Örneğin depresyon, bir çeşit karşı koymadır. İstihza da öyle.

ZE: Kitabınızda okuyucularla buluşturduğunuz 'o sokakta yaşayan insanlar' için aslında yaşadığımız dünyanın küçük bir sembolüdür diyebilir miyiz?

2 Bu söyleşi 2012'de www.on5yirmi5.com sitesinde yayımlanmıştır.

NK: Evet. O sokakta, hatta o sokağın bulunduğu ülkede yaşamayan karakterlerin de sokaktakilerle bir çeşit beraber olduğu düşüncesi kitabın alt unsurlarından biri. Zaten sokak için söylediğim her şey ülkeler ve dünya için de geçerli. Yaşadığımız sokakla yaşadığımız dünya arasında aslında pek de fark yok.

ZE: Peki kitabınızda yer verdiğiniz karakterler arasında keskin ayrılıklar olduğunu düşünüyor musunuz?

NK: Her birimiz arasında ayrılıklar ve benzerlikler var, ama bana kalırsa ne ayrılıklarımız ne benzerliklerimiz keskin. Hepimiz bu sokaktanız, biz bu sokakta yaşamasak sokak bu sokak olmayacak, sokağa hüviyetini veren biziz; buna rağmen sokak aslında bizim sokağımız değil.

ZE: Bir röportajınızda "Biz diye bir şey yok" diyorsunuz. Bu cümlenizi biraz açabilir misiniz?

NK: Sokaktan biri olduğumuz için, sokaktakiler adına konuşurken "biz" zamirini kullanıyoruz, ama aslında sokaktaki hiç kimse adına konuşamayacağımızı biliyoruz, bilmemiz gerek. Sokaktakiler olarak homojen bir yapımız olmadığını, olamayacağını da tabii. Kitap İngilizce olsaydı adı "I am Not One of Us" olabilirdi. Yani, "Bizden Biri Değilim". Hem "biz" diyen, hem de "bizden biri" olmadığını söyleyen biri. Bulunduğumuz sokak bizi tanımlayamaz çünkü. Bizim de sokağın "bizim" olduğunu söylemeye hakkımız yok. Bu, sokağa hayali bir anlam yüklemek demek.

ZE: Ama sizden değilim derken bu cümledeki "ama" sözcüğünün kattığı anlamı aslında hep birliktelik, hep birlikte var olmak anlamında kullanabilir miyiz?

NK: "Ama"da "hem öyle hem değil" anlamı gizli. Sözlerinizi biraz değiştirirsek, "bir arada olmak, ama birlikte değil, ayrı ayrı var olmak" durumu diyebiliriz "ama"nın anlamı için. "Sizden değilim"de keskin bir ayrılık var. "Ama" ise ayrı olmakla beraber yine de sokağı paylaşma durumumuzu vurguluyor, ayrılığı yumuşatıyor.

ZE: Bu kitap nasıl ortaya çıktı? Kitabın ortaya çıkış sürecini bizimle paylaşır mısınız?

NK: *Ama Sizden Değilim*'de daha çok eğlenceli öyküler var. Bunun nedeni, öyküleri yazarken beni çevreleyen şartların ve ruh halimin pek de eğlenceli olmaması. İroninin altında her zaman bir çeşit başkaldırı saklıdır. Sessiz olmasına rağmen sinsi olmayan bir başkaldırı. Bundan önceki öykü kitabım *Çatı Katı*'nda hüzün ön plandaydı. *Ama Sizden Değilim*'de ise hüzün eğlence görüntüsünün altında gizli.

ZE: Yine bir röportajınızda kendinizi öyküden fazla romana yakın hissettiğini belirtmişsiniz. Romana kendinizi yakın hissettiren sebep nedir?

NK: Bu bir tercih değil. Romanın bakış açısı öykününkinden farklı ve benim genel bakışım romana daha yakın o kadar. Analitik, bağlantı kurmayı seven bir yapım var.

ZE: *Ama Sizden Değilim*'den sonra Nihan Kaya nelerle çıkacak okuyucunun karşısına?

NK: Ben yazıyorum; ama yazdıklarım okur karşısına çıkar mı, hangisi çıkar, ne zaman çıkar, bunu yazarken bilmiyorum, düşünmüyorum. Yazdıklarımı hiç yayınlamamayı düşündüğüm zamanlar yok değil. Bazen bu düşüncemi gerçekleştiriyorum da. Aslında, şimdi düşünüyorum da, bana kalsa hiç yazmaz ve yayınlamazdım. Yani, dünya mükemmel bir yer olsaydı. Ama dünyanın düzeninde o kadar çok yanlış ve despotizm var ki insan başka bir düzenin mümkün olduğunu bir şekilde göstermek istiyor. En azından kendisine. Dünyada incindiğini kimsenin fark etmediği bir çocuk kalmadığında, hikâye yazmaya gerek de kalmayacak. Nitekim bir çocuğun incinmemesi dünyadaki bütün romanlardan daha değerli. Ama yaşadığımız müddetçe acı ve incinme de hep var olacak. Hikâyeler hep yazılacak.

ZE: Hikâyenin gerçekten kaçış olduğunu söyleyebilir miyiz?

NK: Tam tersine, hikâye hayattan daha gerçek. Dümdüz yaşamanın kendisi gerçekten kaçış. Yaşamak gerçek olsaydı yazmazdık.